

Mervi Tolonen

Vastavalmistuneiden urapolut 2007

**Vuosina 2005 – 2006 valmistuneiden Talentian
jäsenten sijoittuminen työelämään**

**Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry
Helsinki 2007-10-05 ISSN 1456-3304**

SISÄLLYS

SISÄLLYS	1
1. JOHDANTO	2
2. SELVITYKSEN TOTEUTUS	3
3. SELVITYKSEEN OSALLISTUNEIDEN TAUSTATIEDOT	3
3.1 MIESTEN OSUUS SOSIAALIALALLA HIEMAN LISÄÄNTYNYT	3
3.2 KORKEAKOULUISTA SOSIAALIALAN ASiantuntijatehtäviin.....	4
3.3 VASTAVALMISTUNEET ASUVAT ETELÄ-SUOMESSA	5
3.4 USEITA TUTKINTOJA SUORITTANEIDEN MÄÄRÄT VÄHENTYNEET	7
3.5 OPISKELUAIKANA TYÖSSÄKÄYNTI YLEISTÄ	8
4. VASTAVALMISTUNEET TYÖMARKKINOILLA	9
4.1 ENSIMMÄINEN TYÖPAIKKA LÖYTYI HELPOSTI.....	9
4.2.TYÖTTÖMYYSJAKSOT VÄHENTYNEET	11
4.3 MÄÄRÄAIKAISET TEHTÄVÄT YLEINEN TYÖTTÖMYYDEN SYY	12
4.4 LUOTTAMUS TYÖLLISTYMISEEN KORKEALLA	15
4.5 HARJOITTELUJAKSOILTA ENITEN TIETOA TYÖMARKKINOISTA	16
4.6 ENSIMMÄINEN TYÖTEHTÄVÄ	17
5. TILANNE TYÖMARKKINOILLA HUHTIKUUSSA 2007	19
5.1 VASTAVALMISTUNEIDEN TYÖLLISYYS PARANTUNUT.....	19
5.2 TYÖPAIKKOJEN KESKITTYMINEN JATKUU SUURILLE PAIKKAKUNNILLE	19
5.3 VAIHTUVUUS TYÖTEHTÄVISSÄ VÄHÄISTÄ	20
5.4 MIKSI VANHUSTENHUOLTO EI TYÖLLISTÄ?.....	21
5.5 KUNTA EDELLEEN SUURIN TYÖLLISTÄJÄ.....	22
5.6 MÄÄRÄAIKAISET TYÖTEHTÄVÄT EDELLEEN VÄHENTYNEET	23
5.8 SUURIN OSA KOKEE MÄÄRÄAIKAISET TYÖSUHTEET MYÖNTEISENÄ	25
5.9 VASTAVALMISTUNEET ARVOSTAVAT OMAA TYÖTÄÄN	27
5.10 TYÖHYVINVOINTIA KOSKEVAT VÄITTÄMÄT.....	31
5.11 YHTEISKUNNALLINEN ARVOSTUS HILJALLEEN NOUSEE	34
5.12 TYÖTEHTÄVIEN VAATIVUUSTASO VASTAA KOULUTUSTA	36
5.13 PALKKAUKSESSA ON TAPAHTUNUT MUUTOSTA	38
6. TULEVAISUUDEN SUUNNITELMIA	40
6.1 ON TULLUT VALITUKSI HYVÄ ALA	40
6.2 OSAAMISEN KEHITTÄMINEN KIINNOSTAA	42
6.3 SUURIN OSA TYYTYVÄINEN SUORITTAMAANSA TUTKINTOON	42
7. JOHTOPÄÄTÖKSIÄ	43

1. JOHDANTO

Sosiaalialan eettisenä periaatteena on tuottaa ihmiselle hyvää elämää. Yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset heijastuvat nopeasti sosiaalialan työhön. Tarvitaan osaajia, jotka pystyvät havaitsemaan, tutkimaan, kehittämään ja toteuttamaan palveluja ja tehtäviä, joilla voidaan edesauttaa väestön hyvinvointia ja parantaa ihmisten elämäntilanteita. Sosiaaliala investoi ihmiseen, hänen ympäristöönsä ja yhteiskuntaan.

Yhteiskunnassa tapahtuneiden muutosten myötä sosiaalialan korkeakoulutettujen työmarkkinat ovat laajentuneet perinteisten sektoreiden ulkopuolelle. Tästä kertoo vastavalmistuneiden sijoittuminen uusille aloille. Uudet tehtävänimikkeet kertovat ammattien muutoksista, tulevaisuuden tekijöistä.

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentiassa on 20 000 jäsentä. Jäsenistö toimii erilaisissa asiantuntija- ja esimiestehtävissä julkisella, yksityisellä ja kolmannella sektorilla. Edunvalvontansa tueksi järjestö on 1990-luvulta lähtien selvittänyt kahden vuoden välein vastavalmistuneiden jäsentensä sijoittumista työmarkkinoille. Tähän raporttiin on koottu keskeiset tulokset kyselystä, joka suunnattiin vuosina 2005 ja 2006 tutkintonsa suorittaneille jäsenille.

2. SELVITYKSEN TOTEUTUS

Urapolku-selvityksen tavoitteena on tuottaa tietoa Talentian vastavalmistuneiden jäsenten määrällisestä ja laadullisesta sijoittumisesta työmarkkinoille. Määrällinen sijoittuminen kertoo työllistymisasteen. Laadullinen sijoittuminen antaa puolestaan vastauksen kysymykseen, millaisiin tehtäviin henkilö on sijoittunut. Erityisenä kiinnostuksen kohteena oli selvittää, ovatko vastavalmistuneet sijoittuneet uusille tehtäväalueille. Kysely tehtiin huhtikuussa. Ajankohta antaa hyvän kuvan työllistymisestä, koska edellisen vuoden lopussa valmistuneet ovat ehtineet hakeutua työmarkkinoille.

Selvitys toteutettiin postikyselynä. Kyselylomake lähetettiin huhtikuun alussa jokaiselle vuosina 2005 ja 2006 valmistuneelle järjestön jäsenelle, yhteensä 1 553 henkilölle. Osoitetiedot saatiin järjestön jäsenrekisteristä. Määräaikaan mennessä lomakkeen palautti 906 henkilöä, vastausprosentti oli 58.3. Uusintakyselyyn ei katsottu olevan tarvetta.

Tutkija Jyrki Ollikainen Tampereen yliopiston Tilastotieteen laitokselta on tehnyt tilastolliset ajot.

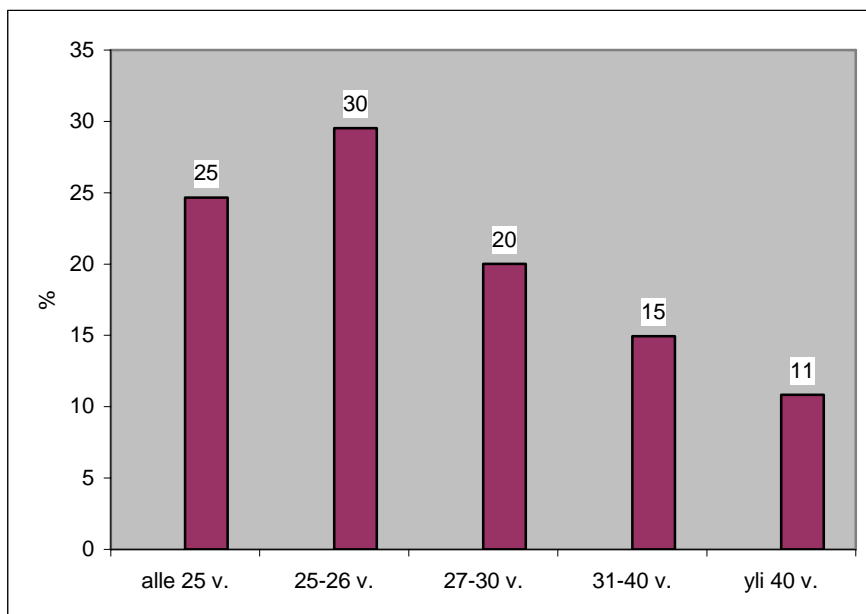
3. SELVITYKSEEN OSALLISTUNEIDEN TAUSTATIEDOT

3.1 Miesten osuus sosiaalialalla hieman lisääntynyt

Sosiaaliala on edelleen hyvin naisvaltainen. Useita vuosia jatkunut miesten osuuden kaventuminen on kuitenkin pysähtynyt. Selvityksen kohdejoukkoon kuuluneesta 906 vastaajasta oli miehiä 4 % ja naisia 96 %. Kaksi vuotta sitten miesten osuus oli 3 % ja vuonna 2003 3,2 %.

Kyselyä tehdessä vastaajien valmistumisesta oli kulunut neljästä kuukaudesta runsaaseen kahteen vuoteen. Vastaajien keski-ikä oli noussut 29 vuoteen (2005 28,2 vuotta ja 2003 27,8). Työmarkkinoille tullaan hieman vanhempana kuin aiemmin. Yliopistotutkinnon suorittaneiden keski-ikä oli 30.8 vuotta, kaksi vuotta aiemmin se oli 30.5 vuotta. Ammattikorkeakoulusta valmistuneiden keski-ikä oli 28.6 vuotta, kaksi vuotta aiemmin 28 vuotta.

Kuvio 1 Valmistuneiden ikärakenne

3.2 Korkeakouluista sosiaalialan asiantuntijatehtäviin

Sosiaalialan asiantuntija- ja johtotehtäviin tullaan kahden korkeakouluväylän kautta. Kuudesta yliopistosta valmistuu sosiaalityötä pääaineena opiskelleita valtiotieteiden/yhteiskuntatieteiden maistereita. Helsingin yliopistosta valmistutaan myös politics magister-nimikkeellä.

Sosionomin (AMK), geronomin (AMK) ja kuntoutuksen ohjaajan (AMK) tutkinnon voi opiskella 23 ammattikorkeakoulussa sosiaalialan, vanhustyön

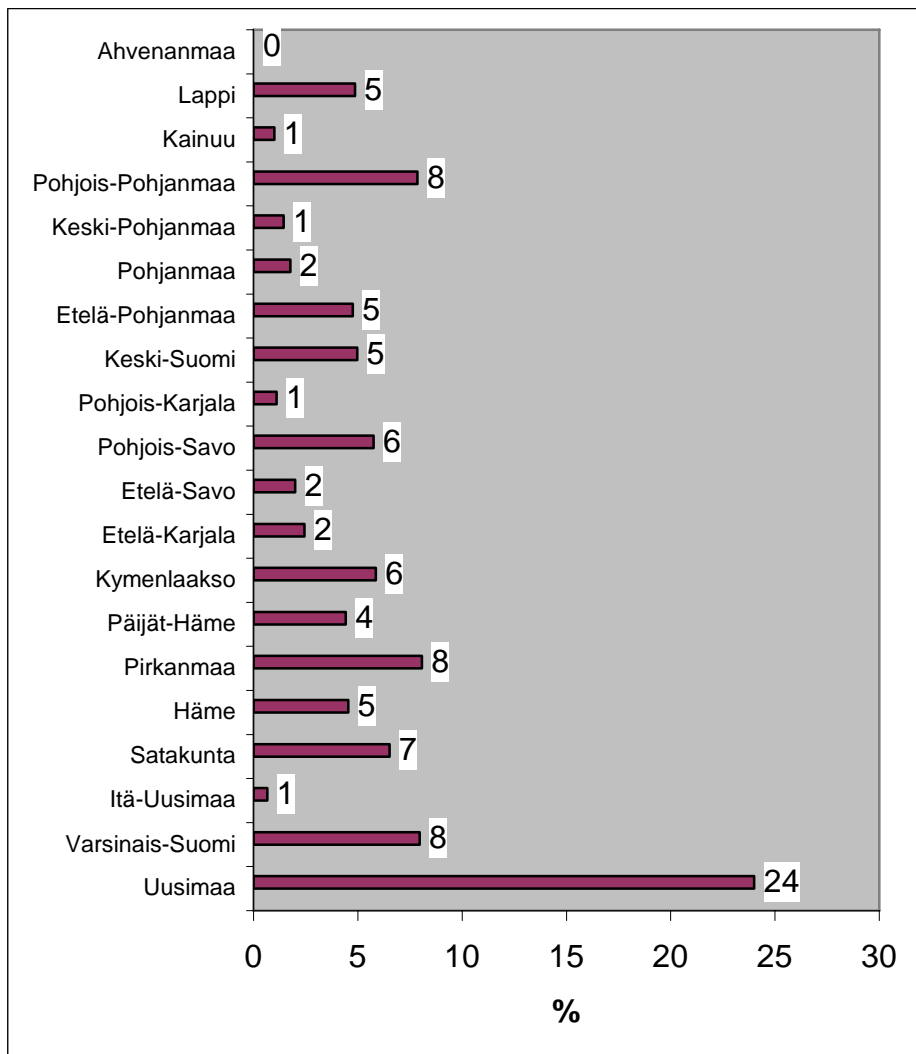
sekä kuntoutuksen ohjauksen ja suunnittelun koulutusohjelmissä. Kolmesta ruotsinkielisestä ammattikorkeakoulusta valmistuvilla on tutkintonimike socionom (YH).

Kyselyyn vastanneista 11 % oli suorittanut yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon sosiaalityö pääaineena. Muun ylemmän yliopistotutkinnon oli suorittanut 1 % vastaajista. Useimmilla näistä henkilöistä on sosiaalityön opinnot, mutta ei pääaineopintona, vaan aiemman kelpoisuusasetuksen tarkoittama riittävä sosiaalityön koulutus. Alemman yliopistollisen tutkinnon (politices kandidat) suorittaneita oli niin ikään 1 %. Ammattikorkeakouluista valmistuneita sosionomeja oli vastaajista 84.9 %, geronomeja 1 % ja kuntoutuksen ohjaajia ja yhteisöpedagogeja yhteensä 1 %. Tämän lisäksi kaksi vastaajaa oli suorittanut jatkotutkinnon, toinen sosionomin (ylempi AMK) ja toinen sosiaalityön ammatillisen liseniaattitutkinnon (VTL/YTL). Koska muutamat ryhmät ovat kooltaan pieniä, on ne tuloksissa yhdistetty vastaavaan suurempaan ryhmään.

3.3 Vastavalmistuneet asuvat Etelä-Suomessa

Sosiaalialan ammattikorkeakouluista suurin osa sijaitsee Etelä-Suomessa, johon myös väestö ja työpaikat ovat keskittyneet. Sosiaalityön koulutusta järjestävät yliopistot sijaitsevat tasaisesti ympäri maata. Vastaajista 25 % asui Uudellamaalla (ml. Itä-Uusimaa). Edellisiin vuosiin verrattuna määrässä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta. Vuonna 2005 vastaava luku oli 23 % ja vuonna 2003 25 %. Maakunta on kuitenkin vetänyt puoleensa, sillä vastavalmistuneista 20 % oli opiskellut tutkinnon Uudellamaalla. Seuraavaksi eniten vastaajia asui Varsinais-Suomessa (8 %), Pirkanmaalla (8 %) ja Pohjois-Pohjanmaalla (8%). Myös nämä maakunnat ovat saaneet muuttovoittoa.

Kuvio 2 Nykyisen asuinpaikan maakunta

Vastavalmistuneiden ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden liikkuvuus on lisääntynyt aiemmista vuosista. Yliopistotutkinnon suorittaneet ovat suurimmalta osalta jääneet opiskelumaakuntaansa. Muuttoluvut eivät kuitenkaan kerro sitä, onko opintonsa päättäneen pitänyt lähteä etsimään työpaikkaa kauempaa, vaan ennemminkin sitä, että sosiaalialalle kouluttautuneilla on hyvät työmarkkinat.

3.4 Useita tutkintoja suorittaneiden määrät vähentyneet

Valtioneuvoston hyväksymään koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaan vuosille 2003 – 2007 on kirjattu periaate että, jokaisella on mahdollisuus jatkaa opintojaan asteelta toiselle tietyin edellytyksin. Käytännössä tämä saattaa merkitä varsin pitkiä opintopolkuja.

Kaksi vuotta sitten toteutetun Urapolku-selvityksen yhtenä huomion kohteena oli se, että lähes puolella maisterin tutkinnon suorittaneista oli jo sosionomin (AMK) tutkinto. Talentia kantoi huolta siitä, että sosiaalialalla joudutaan työllistymisen ja paremman palkan toivossa keräämään tutkintoja, mikä ei ole koulutuspoliittisesti eikä aina inhimillisesti toivottavaa. Kevään 2007 selvityksessä näkyy tässä suhteessa muutos. Vaikka maistereista 42 %:lla on jo jokin ammatillinen tutkinto, noin 11 % :lla on aiemmin suoritettu sosionomin (AMK) tutkinto, 6 %:lla sosiaalialan opistotutkinto ja 4 %:lla sosiaalialan kouluasteen tutkinto.

Muutosta saattaa selittää se, että tarjolla on ollut erillisiä sosiaalityön maisteriohjelmia, joissa sosionomit (AMK) ovat voineet täydentää opintojaan sen sijaan, että hakeutuisivat yliopistoon aloittamaan opinnot alusta. Kevääseen 2007 mennessä erillisistä koulutuksista valmistuneiden määrä ei ole vielä ollut merkittävä. Myös ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon vakiintuminen on vaikuttanut jatko-opintojen valintaan.

Kun kaksi vuotta sitten lähes puolella sosionomin (AMK) tutkinnon suorittaneista oli takanaan sosiaalialan opistoasteen tutkinto, oli vuonna 2007 joka neljäs suorittanut aiemmin kouluasteen tutkinnon ja vain 2 % sosiaalialan opistotutkinnon. Muun alan tutkinto oli 17 %:lla vastavalmistuneista sosionomeista (AMK).

Tätä muutosta saattaa selittää se, että valtaosa halukkaista opistotutkinnon suorittaneista on jo ehtinyt päivittää tutkintonsa ammattikorkeakoulututkinnoksi. Mahdollista on myös se, että oppilaitokset

ovat tehneet linjavalintansa eivätkä enää tarjoa opistotutkinnon suorittaneille sosionomin (AMK) tutkintoon tähtäävää opetusta.

Geronomeista (amk) runsas puolet oli aiemmin suorittanut ammatillisen tutkinnon. Tämä on luonnollista, sillä suurin osa geronomin tutkintoon johtavasta koulutuksesta on tähän mennessä järjestetty aikuiskoulutuksena.

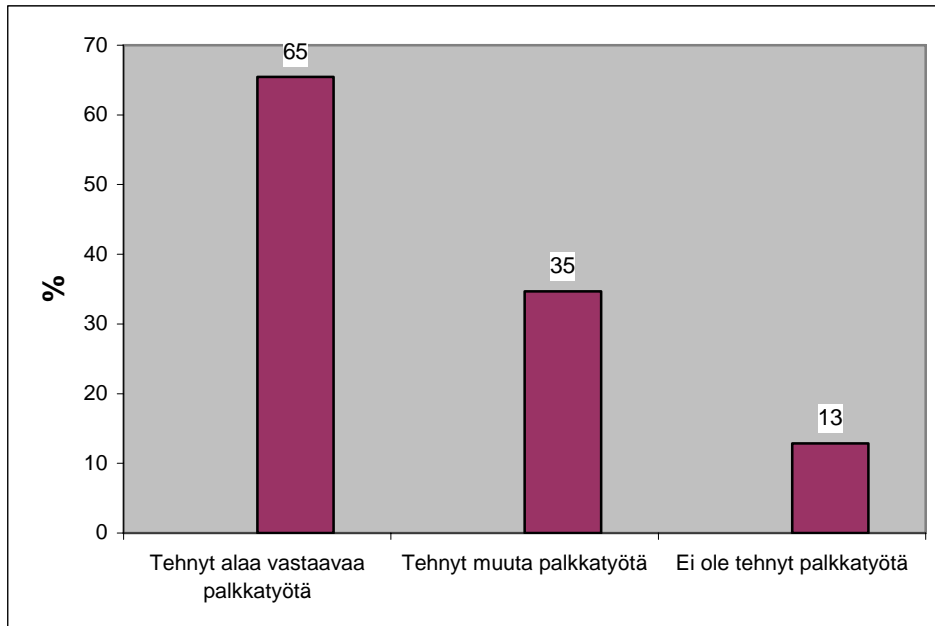
3.5 Opiskeluaikana työssäkäynti yleistä

Suhtautuminen opiskeluaikaiseen työssäkäyntiin on tullut aiempaa myönteisemmäksi. Monelle työssäkäynti on toimeentulon vuoksi välttämätöntä, toiset puolestaan hankkivat alan työkokemusta varmistaakseen työllistymisensä tulevaisuudessa. Sosiaalialan opiskelijat käyvät aiempaa enemmän työssä, ja etenkin alan tehtävissä työskentelevien määrä on noussut edellisistä selvityksistä.

Kaksi kolmasosaa oli tehnyt alaa vastaavaa palkkatyötä opintojen ohella. Sosionomin tutkintoa opiskelleista 63 % ja geronomin tutkintoa opiskelleista 77 % oli ollut alaa vastaavissa tehtävissä. Sosiaalityön yliopistotutkinnon suorittaneista 80 % oli ollut alaa vastaavassa palkkatyössä ja muun yliopistotutkinnon suorittaneista 62 %. Työssäkäynnin suurta määrää selittää se, että osalla on jo hankittu sosiaalialan ammatti, mikä mahdollistaa pääsyn alan tehtäviin.

Muuta palkkatyötä ilmoitti tehneensä runsas kolmannes. Vain 13 % ei ole ollut palkkatyössä opintojen ohella.

Kuvio 3 Opiskeluajan palkkatyöt

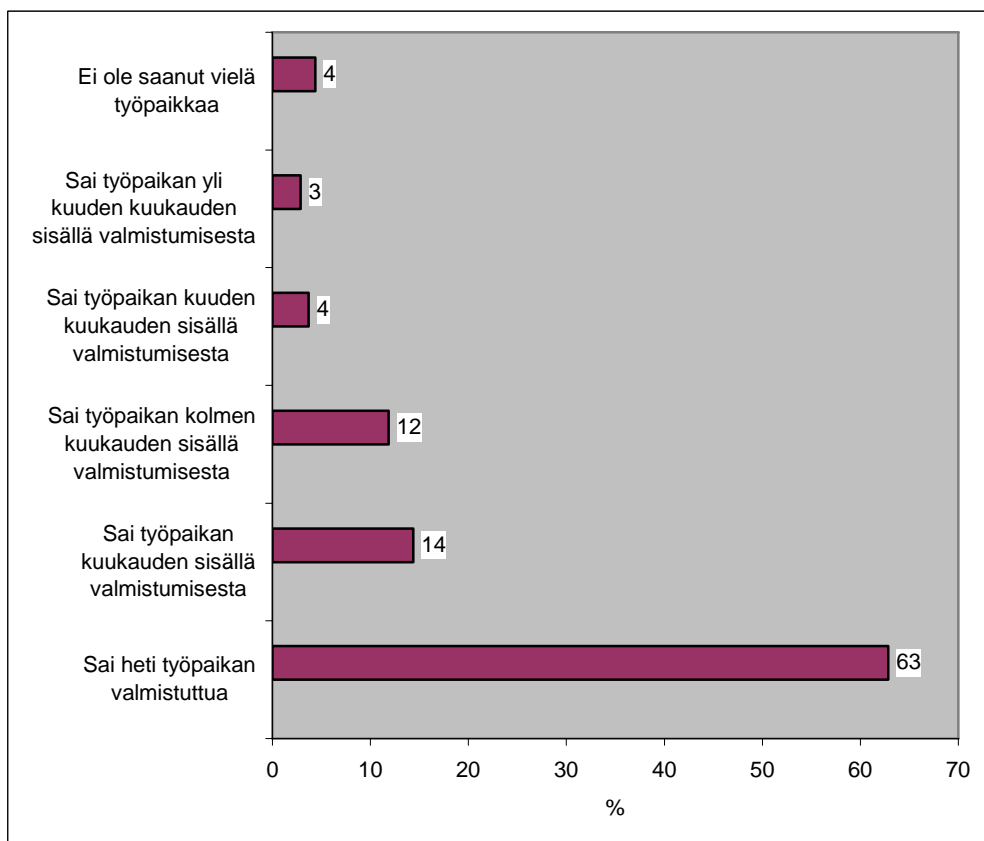
4. VASTAVALMISTUNEET TYÖMARKKINOILLA

4.1 Ensimmäinen työpaikka löytyi helposti

Vastavalmistuneiden työllistymistä on arvioitu sen mukaan, miten pian tutkinnon jälkeen on löytynyt työpaikka ja kuinka pitkä työttömyysjakso on kertynyt ennen ensimmäisen työpaikan löytymistä. Sosiaalialan työllisyystilanne on hyvä. Vastavalmistuneista 77 % sai työpaikan heti tai kuukauden sisällä tutkinnon suorittamisesta. Työllisyystilanne on jatkuvasti parantunut, sillä vuonna 2005 vastaava luku oli 74 % ja siitä kaksi vuotta aiemmin 73 %.

Vastavalmistuneiden työllistymisessä kolme kuukautta on yleisesti se raja, johon mennessä suurimmalla osalla oletetaan olevan työpaikka. Kolmen kuukauden sisällä valmistumisesta oli työllistynyt 89 %. Kaksi vuotta sitten kolmen kuukauden sisällä oli työllistynyt 87 % ja vuonna 2003 85 %. Yli puoli vuotta työpaikan löytymiseen oli mennyt 3 %:lla vastaajista (vuonna 2005 4 % ja vuonna 2003 lähes 7 %).

Kuvio 4 Työnhaku ensimmäiseen työpaikkaan

Sosiaalityön maistereista 92 %:lla oli työpaikka kuukauden sisällä ja 97 % oli työllistynyt kolmen kuukauden sisällä. Koska sosiaalityöntekijöiden vakansseja on avoinna jatkuvasti eri puolilla, on oletettavaa, että kaikki olisivat työllistyneet hyvin pian. Työllistymiseen on vaikuttanut myös asuinpaikka. Muun ylemmän yliopistotutkinnon suorittaneista kuukauden sisällä työllistyi runsas puolet.

Kolme neljäsosaa vastavalmistuneista sosionomeista (AMK) työllistyi kuukauden sisällä ja kolmen kuukauden sisällä liki yhdeksän kymmenestä.

Vain 3 % oli etsinyt ensimmäistä työpaikkaa yli kuusi kuukautta.

Geronomeista (AMK) 69 % työllistyi kuukauden sisällä ja kolmen kuukauden sisällä 92 %.

Opiskeluaikainen työssä käynti on edesauttanut sijoittumista työmarkkinoille. Opiskeluaikana alan palkkatöissä olleista työllistyi kuukauden sisällä 83 % ja kolmen kuukauden sisällä oli 93 %. Muussa palkkatyössä olleista työllistyi 76 % kuukauden sisällä valmistumisesta ja kolmen kuukauden sisällä oli 88 %. Ne, jotka eivät olleet palkkatyössä opiskeluaikana joutuivat etsimään työpaikkaa pisimpään. Näistä kuukauden sisällä oli työllistynyt 58 %. Kolmen kuukauden päästä töissä oli 76 %.

4.2. Työttömyysjaksot vähentyneet

Nopea työllistyminen valmistumisen jälkeen antaa myönteisen kuvan sosiaalialan työllisyydestä. Se ei kuitenkaan kerro koko totuutta. Kuva tarkentuu, kun katsotaan, kuinka monella on ollut työttömyysjaksoja. Eniten työttömyyskokemuksia oli geronomeilla (AMK), joista lähes puolet oli ollut jossain vaiheessa työttömänä. Sosionomeista (AMK) 43 % ja sosiaalityön maistereista 21 % oli ollut työttömänä. Työttömyysjaksot ovat yleensä olleet alle kolmen kuukauden mittaisia.

Hyvä työllisyystilanne on vahvistunut edellisiin vuosiin verrattuna.

Yliopistotutkinnon suorittaneista 30 %:lla ja sosionomeista (AMK) 50 %:lla oli ollut työttömyyskokemuksia vuonna 2005.

Opiskeluaikana alan palkkatyössä olleista 33 %:lla oli kokemusta työttömyydestä. Muuta palkkatyötä tehneistä vastaava luku oli 44 %.

Henkilöistä, jotka eivät olleet palkkatyössä opintojen ohella, 64 % oli ollut jossain vaiheessa työttömänä.

4.3 Määräaikaiset tehtävät yleinen työttömyyden syy

Työttömyyden kohdanneita pyydettiin itse arvioimaan väittämien perusteella syitä työttömyyteensä. Vastavalmistuneilla on yleensä määräaikaisia työsuhteista, mikä kasvattaa riskiä joutua työttömäksi. Ei siis ole yllättävää, että sosionomeista (AMK) 63 % ja geronomeista (AMK) 60 % oli täysin tai jossain määrin sitä mieltä, että määräaikaiset työsuhteet vaikuttivat työttömyysjaksojen syntyyn. Sosiaalityön maistereista 45 % ja muun yliopistotutkinnon suorittaneista 84 % oli samaa mieltä tästä väittämästä. Sosiaalityön maistereiden mielestä määräaikaisten työsuhteiden vaikutus työttömyyteen ei ole enää yhtä suuri kuin kaksi vuotta sitten. Päinvastainen tilanne on sosionomeilla (AMK), joiden mielestä niiden vaikutus työttömyyteen on lisääntynyt.

Taulukko 1 Määräaikaisten työsuhteiden väliin on jäänyt työttömyysjaksoja

Määräaikaisten työsuhteiden väliin jääneet työttömyysjaksot

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>	<i>Kum. lkm</i>	<i>Kum-%</i>
Täysin samaa mieltä	157	48	157	48
Jossain määrin samaa mieltä	50	15	207	63
Jossain määrin eri mieltä	15	5	222	67
Täysin eri mieltä	73	22	295	90
Ei osaa sanoa	34	10	329	100
Yht.	329	100	329	100

Työkokemuksen puute oli toinen merkittävä tekijä työttömyyteen. Tätä mieltä oli kuusi kymmenestä sosionomista (AMK). Geronomeista (AMK) viidennes oli jossain määrin samaa mieltä. Sosiaalityön maistereista neljä kymmenestä oli täysin tai jossain määrin samaa mieltä riittämättömästä työkokemuksesta. Muun yliopistotutkinnon suorittaneiden mielipiteet jakautuivat tasan puolesta ja vastaan. Työkokemuksen puutetta pitää syynä nyt hieman suurempi määrä vastaajia kuin edellisessä selvityksessä.

Taulukko 2 Ei ole riittävästi työkokemusta

Ei riittävästi työkokemusta				
	<i>Lkm</i>	<i>%</i>	<i>Kum. lkm</i>	<i>Kum-%</i>
Täysin samaa mieltä	65	20	65	20
Jossain määrin samaa mieltä	126	39	191	58
Jossain määrin eri mieltä	54	17	245	75
Täysin eri mieltä	76	23	321	98
Ei osaa sanoa	6	2	327	100
Yht.	327	100	327	100

Työttömyyden kokeneista runsas puolet piti työttömyyden syynä sitä, ettei koulutusta vastaava työtä ollut löytynyt. Näkemykset vaihtelivat runsaasti. Muun yliopistotutkinnon suorittaneista kaikki olivat väittämistä samaa mieltä, kun taas sosiaalityön maistereista noin kolmannes yhtyi näkemykseen. Sosionomeista (AMK) ja geronomeista (AMK) kuusi kymmenestä piti koulutusta vastaavan työn puutetta työttömyytensä syynä.

Taulukko 3 Ei ole löytynyt koulutusta vastaavaa työtä

Ei ole löytynyt koulutusta vastaavaa työtä				
	<i>Lkm</i>	<i>%</i>	<i>Kum. lkm</i>	<i>Kum-%</i>
Täysin samaa mieltä	86	26	86	26
Jossain määrin samaa mieltä	102	31	188	57
Jossain määrin eri mieltä	43	13	231	70
Täysin eri mieltä	90	27	321	98
Ei osaa sanoa	8	2	329	100
Yht.	329	100	329	100

Vastaajille esitettiin väittämä, ettei asuinpaikkakunnalla ole ollut tarjolla sopivia töitä. Täysin tai jossain määrin samaa mieltä oli kaksi kolmasosaa sosionomeista (AMK), kuusi kymmenestä geronomista (AMK) ja runsas puolet sosiaalityön maistereista. Muun yliopistotutkinnon suorittaneista noin neljä viidestä oli samaa mieltä väittämän kanssa.

Taulukko 4 Asuinpaikkakunnalla ei ole ollut tarjolla sopivia töitä

Asuinpaikkakunnalla ei ole ollut tarjolla sopivia töitä

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>	<i>Kum. lkm</i>	<i>Kum-%</i>
Täysin samaa mieltä	102	31	102	31
Jossain määrin samaa mieltä	117	36	219	67
Jossain määrin eri mieltä	43	13	262	80
Täysin eri mieltä	60	18	322	98
Ei osaa sanoa	7	2	329	100
Yht.	329	100	329	100

Vastavalmistuneet ovat saaneet koulutuksessa hyvät valmiudet työelämään, sillä väittämään, ettei koulutus ole antanut riittäviä työnhaku- tai työelämävalmiuksia 13 % oli täysin tai jossain määrin samaa mieltä. Sosionomien (AMK) ja sosiaalityön maistereiden näkemykset eivät juuri poikenneet toisistaan. Sen sijaan neljä kymmenestä geronomista (AMK) ja muun ylemmän yliopistotutkinnon suorittaneista kolmasosa oli täysin tai jossain määrin samaa mieltä.

Taulukko 5 Koulutus ei ole antanut riittäviä työnhaku- tai työelämävalmiuksia

Koulutus ei ole antanut riittäviä työnhaku- tai työelämävalmiuksia

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>	<i>Kum. lkm</i>	<i>Kum-%</i>
Täysin samaa mieltä	7	2	7	2
Jossain määrin samaa mieltä	35	11	42	13
Jossain määrin eri mieltä	76	23	118	36
Täysin eri mieltä	189	58	307	94
Ei osaa sanoa	18	6	325	100
Yht.	325	100	325	100

Yllättäen vastaajien mielipiteet jakautuivat vastakkaisiin näkemyksiin, kun esitettiin väittämä, ettei ole löytynyt itseä kiinnostavaa työtä. Sosiaalityön maistereista liki puolet oli täysin tai jossain määrin samaa mieltä. Muun yliopistotutkinnon suorittaneista puolet oli samaa mieltä. Sosionomeista (AMK) runsas kolmannes yhtyi väittämään, kun taas yksikään geronomi (AMK) ei ollut samaa mieltä. Kun vertaa aiempiin selvityksiin, näkemykset kiinnostavan työn puutteesta ovat hieman lisääntyneet.

Taulukko 6 Ei ole löytynyt itseä kiinnostavaa työtä

Ei ole löytynyt itseä kiinnostavaa työtä

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>	<i>Kum. lkm</i>	<i>Kum-%</i>
Täysin samaa mieltä	24	7	24	7
Jossain määrin samaa mieltä	92	28	116	36
Jossain määrin eri mieltä	74	23	190	58
Täysin eri mieltä	122	37	312	96
Ei osaa sanoa	14	4	326	100
Yht.	326	100	326	100

Suurin osa vastavalmistuneista haluaa saada työpaikan. Niinpä väittämistä, ettei ole halunnut toimia aktiivisesti työelämässä, harva oli samaa mieltä. Sosionomeista (AMK) yksi kymmenestä ja geronomeista (AMK) kaksi kymmenestä oli samaa mieltä. Muun yliopistotutkinnon suorittaneista ei kukaan, mutta sosiaalityön maistereista peräti 37 % allekirjoitti väittämän.

Taulukko 7 Ei ole halunnut toimia aktiivisesti työelämässä

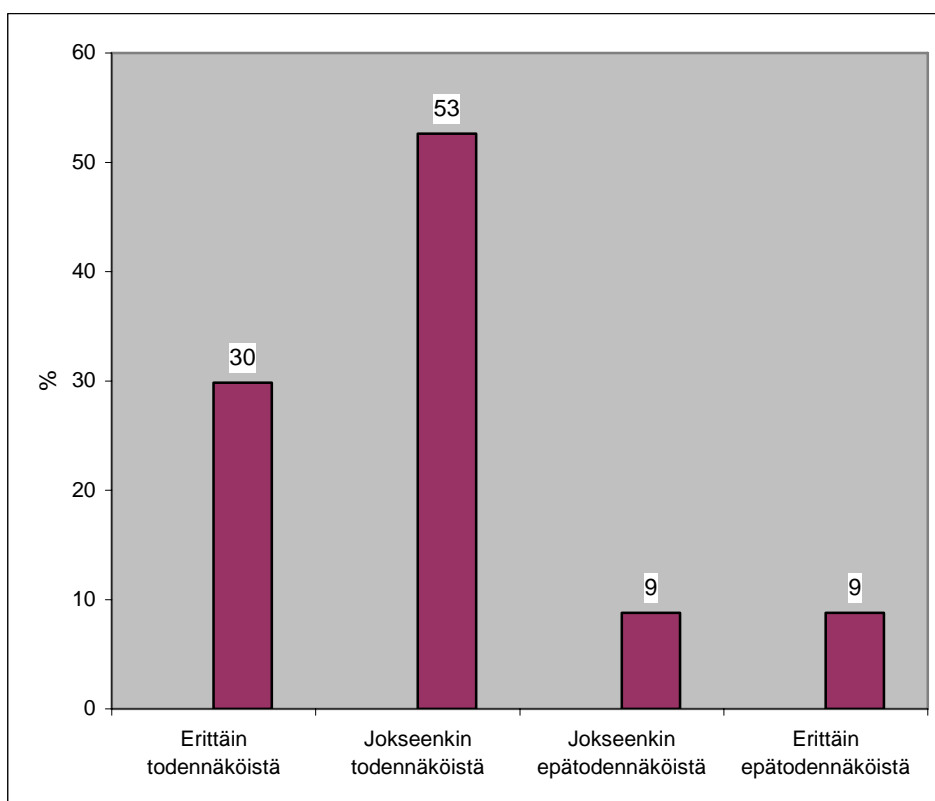
Ei ole halunnut toimia aktiivisesti työelämässä

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>	<i>Kum. lkm</i>	<i>Kum-%</i>
Täysin samaa mieltä	22	7	22	7
Jossain määrin samaa mieltä	15	5	37	11
Jossain määrin eri mieltä	21	6	58	18
Täysin eri mieltä	248	76	306	94
Ei osaa sanoa	20	6	326	100
Yht.	326	100	326	100

4.4 Luottamus työllistymiseen korkealla

Luottamus työllistymiseen on korkealla, vaikka moni onkin kokenut työttömyysjaksoja. Lähes kaikki uskoivat työllistyvänsä lähimmän puolen vuoden aikana. Kahdeksan prosenttia sosionomeista (AMK) piti kuitenkin työllistymistään erittäin epätodennäköisenä.

Kuvio 5 Arvio työllistymisestä lähimmän puolen vuoden aikana

Korkeakoulututkinnon suorittaneet ovat olleet muuta väestöä valmiimpia muuttamaan paikkakunnalta toiselle työn perässä. Kaikilta vastavalmistuneilta kysyttiin muuttovalmiutta. Vastaajista 31 % antoi myöntävän vastauksen, 40 % olisi kieltäytynyt toiselle paikkakunnalle muutosta, 29 % ei osannut sanoa muuttoasiaan mielipidettä. Kaikista valmiimpia olivat muuttamaan geronomit (AMK), joista yli puolet (54 %) vastasi myöntävästi. Muutoin tutkinnoittain vastaukset poikkesivat vähäisesti toisistaan. Valmius muuttaa paikkakuntaa on koko vuosikymmenen ajan vähentynyt. Vuonna 2005 oli halukkaita 34 % ja vuonna 2003 38 %.

4.5 Harjoittelujaksoilta eniten tietoa työmarkkinoista

Tietomäärä työmarkkinoista kasvaa vähitellen opiskeluaikana. Vastaajia pyydettiin merkitsemään kolme tärkeintä lähdettä, joista saivat eniten tietoa

työelämästä. Parhaimmiksi tietolähteiksi nousivat käytännön opetusjakson työ- ja harjoittelupaikat (62 %).

Tutkinnoittain tarkasteltuna tietolähteen tärkeysjärjestys hieman muuttui. Sosionomeista (AMK) 65 % mainitsi tärkeimmäksi tiedon antajaksi harjoittelupaikat, mikä on luonnollista, koska opintoihin sisältyy 45 opintopisteen laajuinen käytännön opetus ja harjoittelu. Toiseksi tärkein tiedonsaantikanava oli työvoimatoimisto (57 %). Seuraavina tietolähteinä tulivat opiskelukaverit ja ystävät (44 %) sekä sanoma- ja aikakauslehdet (43 %). Geronomit (AMK) mainitsivat tärkeimmäksi lähteekseen työvoimatoimiston (69 %). Seuraavina olivat harjoittelupaikat (38 %) ja sanoma- ja aikakauslehdet (38 %).

Sosiaalityön maisterit mainitsivat tärkeimmiksi lähteiksi sanoma- ja aikakauslehdet (53 %), harjoittelupaikat (51 %), opiskelijakaverit ja ystävät (48 %) ja työvoimatoimiston (32 %). Muut tietolähteet jäivät kaikkien osalta pienemmälle maininnalle. Tietolähteiden tärkeysjärjestyksessä ei ole tapahtunut muutosta aiempiin vuosiin nähden.

4.6 Ensimmäinen työtehtävä

Tehtävien kelpoisuusvaatimuksia voidaan pitää käyttökelpoisena kriteerinä laadullisen sijoittumisen arvioinnissa. Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista tuli voimaan 1.8.2005. Selvityksen piiriin kuuluvista 77 % oli suorittanut tutkinnon lain voimaantulon jälkeen. Kelpoisuuslaki on täsmentänyt vaatimuksia.

Yliopistosta sosiaalityö pääaineena valmistuneista 85 % työllistyi sosiaalityöntekijäksi tai vastaavaksi sosiaalityöntekijäksi. Luku on täsmälleen sama kuin kaksi vuotta sitten. Koulukuraattorin tehtävissä oli vastaajista 5 %. Projektitehtävissä oli 3 %. Loput vastaajista sijoituivat muihin asiantuntijatehtäviin, lähinnä opetus- ja tutkimustehtäviin. Muun ylemmän

yliopistollisen tutkinnon suorittaneista 38 % oli sosiaalityöntekijän tehtävissä ja 8 % hallintotehtävissä.

Työssä olevista sosionomeista (AMK) 20 % sai ensimmäisen työpaikan vastaavana ohjaajana lastensuojelulaitoksissa. Tulos noudattelee aikaisempia selvityksiä. Lastentarhanopettajan tehtäviin sijoittui 15 % vastaajista. Luku on kaksi prosenttiyksikköä suurempi kuin vuonna 2005. Sijoittumisessa päivähoidon kasvatustehtäviin aallon pohja on sivuutettu. Kahden vuoden takaisiin lukemiin vaikutti oleellisesti se, että työnantajat vaativat lastentarhanopettajan tehtävissä myös esiopetuskelpoisuuden. Sosionomit (AMK) eivät ole voineet nykyisen opetustoimen henkilöstön kelpoisuusasetuksen perusteella hankkia esiopetuspätevyyttä erillisillä opinnoilla vuoden 2003 jälkeen. Asia on jonkin verran selkiintynyt, ja sosionomeja (AMK) on palkattu lastentarhanopettajan tehtäviin, tosin määräaikaisiin työsuhteisiin. Päiväkodin johtajan tehtäviin oli rekrytoitunut 1 % vastavalmistuneista

Viime vuosina määrällistä nousuaan on jatkanut asumispalvelun/yksikön vastaavan ohjaajan ja ohjaajan tehtävät, joissa työskenteli 7 % vastavalmistuneista sosionomeista (AMK) (vuonna 2005 alle 3 %). Kehitysvammaisten ohjaajan tehtäviin oli rekrytoitunut 6 %. Erilaisissa ohjaajan tehtävissä oli vastaajista 7 %.

Epätarkoituksenmukainen sijoittuminen vaivaa edelleen vastavalmistuneita sosionomeja (AMK). Lastenhoitajan, hoitajan ja kodinhoitajan tehtävissä oli 16 % vastaajista. Koulunkäyntiavustajan tai muun avustajan tehtävissä oli 3 %. Tehtävät edellyttävät koulutason tutkintoa. Luvut ovat täsmälleen samat kuin kaksi vuotta sitten, mutta pienentyneet vuosista 2003 ja 2001. Nykyinen kelpoisuuslaki määrittelee päiväkodin lastenhoitajan tai muissa yksiköissä toimivan lähihoitajan tehtävät tarkasti. Niinpä sosionomi (AMK) on lain mukaan lastenhoitajan tehtäviin epäpätevä, koska säädös ei edellytä vähintään lähihoitajan tutkintoa. Sosiaalityöntekijän tehtävissä työskenteli 3 % sosionomeista (AMK). Määrä on edellisiin vuosiin verrattuna pienentynyt.

Vakanssien ja tehtävien uudelleen arvioinnin ja rakenteiden muutosta on nähtävissä.

5. TILANNE TYÖMARKKINOILLA HUHTIKUUSSA 2007

5.1 Vastavalmistuneiden työllisyys parantunut

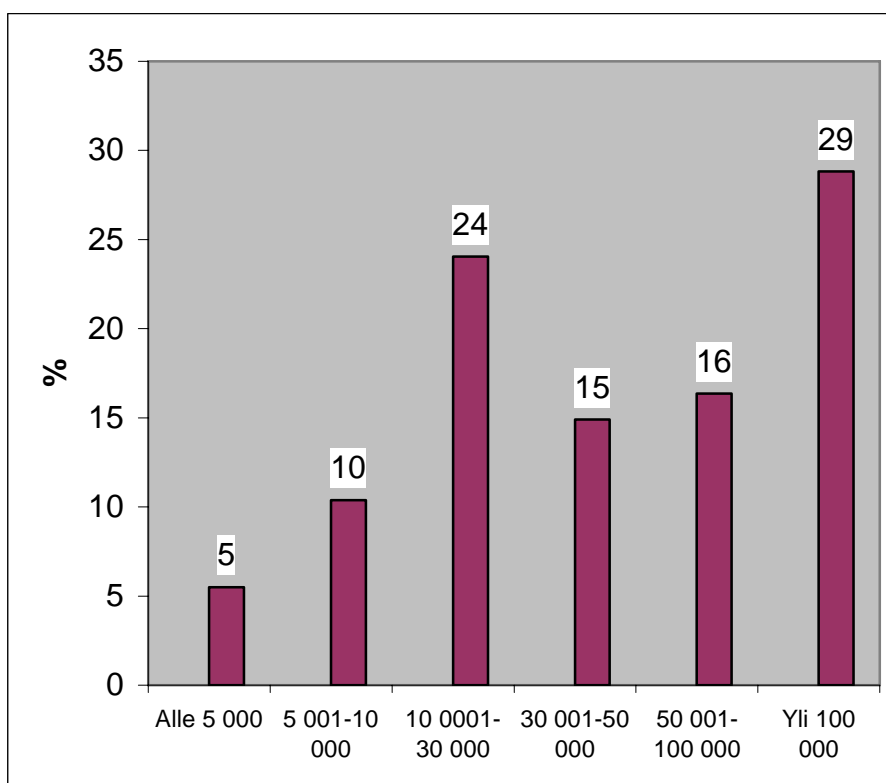
Huhtikuun alussa 2007 työllisyystilanne oli erittäin hyvä. Työllisten osuus (kokopäivätyö, osa-aikatyö, yrittäjä/ammattinharjoittaja) oli 85 %. Kaksi vuotta aiemmin luku oli 82 %. Työllisten osuus sosiaalialan työvoimasta oli merkittävästi suurempi kuin maassa keskimäärin. Avoimesti työttömien määrä oli 2 %. Työttömyys kohdistui lähinnä sosionomeihin (AMK). Geronomeista (AMK) kaikki oli kokopäivätyössä. Vuonna 2005 vastavalmistuneista työttömänä oli 4.3 %.

Työvoimapolitiisessa koulutuksessa, työharjoittelussa ja tukityöllistettynä olevien määrä oli vain 1 % vastaajista. Saman verran oli jatkanut päätoimisena opiskelijana. Taso on lähes sama kuin kaksi vuotta sitten. Äitiys- ja vanhempainlomalla oli 7 %, saman verran kuin vuonna 2005.

5.2 Työpaikkojen keskittyminen jatkuu suurille paikkakunnille

Työpaikat keskittyvät suurille paikkakunnille. Vastaajista 29 % ilmoitti työpaikan sijaitsevan yli 100 000 asukkaan kunnassa. Kaksi vuotta siten luku oli lähes sama (28 %). Toiseksi eniten työpaikkoja on ollut tarjolla yli 10 000 asukkaan paikkakunnilla.

Kuvio 6 Työpaikan sijaintikunnan asukasmäärä

5.3 Vaihtuvuus työtehtävissä vähäistä

Yliopistosta valmistuneilla oli tapahtunut hienoista muutosta työtehtävissä ensimmäisen työpaikan ja kevään 2007 välillä. Vastaushetkellä sosiaalityöntekijän ja johtavan sosiaalityöntekijän tehtävissä työskentelevien määrä oli pudonnut 81 %:iin ensimmäisestä sijoittumisesta. Koulukuraattoriksi oli siirtynyt muutama sosiaalityöntekijä (7 %). Lastenkodin johtajana, projektipäällikkönä ja opettajana työskenteli 5 %. Muissa asiantuntijatehtävissä oli 6 %.

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneilla oli tilanne ensimmäiseen työpaikkaan verrattuna parantunut. Sosionomeista (AMK) 19 % oli lastenkodissa vastaavana ohjaajana tai ohjaajana. Lastentarhanopettajina (ml päiväkodinjohtaja) työskenteli niin ikään 19 %. Sosiaaliohjaajan

tehtävissä oli 4 % sosionomeista (AMK) ja 8 % geronomeista (AMK). Sosiaaliohjaajan vakanssit eivät kuitenkaan ole lisääntyneet niin kuin olisi odottanut kelpoisuuslain voimaantulon jälkeen. Myöskään tehtävärakenteen uudistus ei ole vielä vaikuttanut merkittävästi sosiaaliohjaajien toimien perustamiseen.

Epätarkoituksenmukainen sijoittuminen oli merkittävästi vähentynyt. Vastaushetkellä tehtäviinsä nähden ylikoulutettuja oli sosionomeista (AMK) 14 %. Geronomeista (AMK) kolmannes oli hoitajan tehtävissä. Sosionomeista (AMK) 4 % oli sosiaalityöntekijän tehtävissä.

5.4 Miksi vanhustenhuolto ei työllistä?

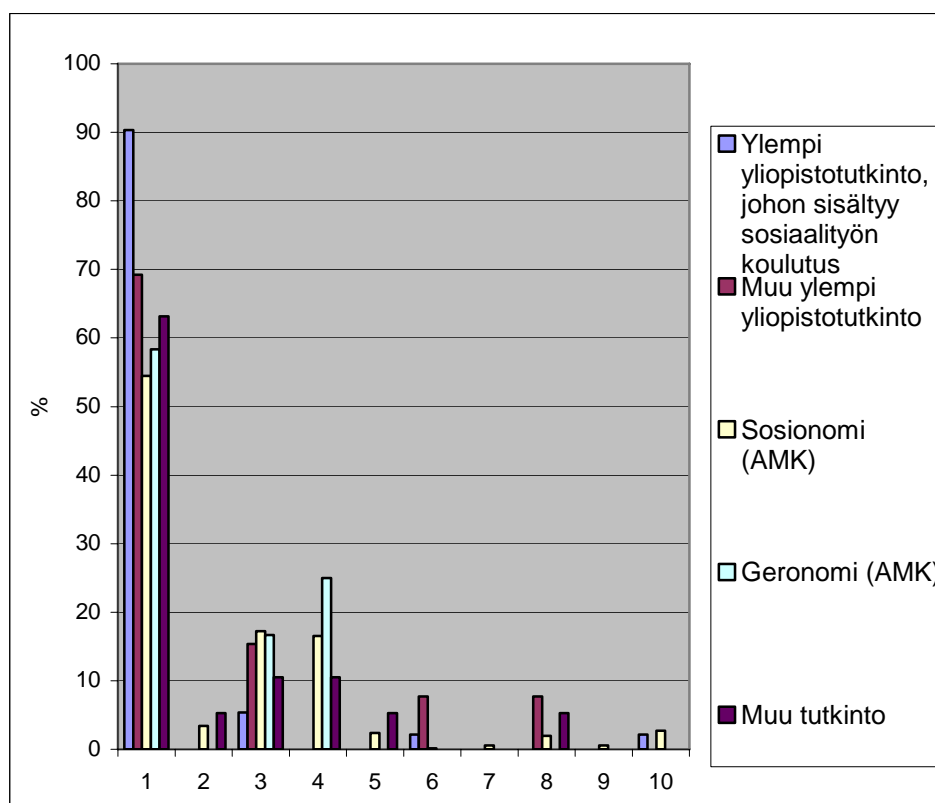
Tulokset puhuvat karua kieltä sosiaalialan korkeakoulutettujen sijoittumisesta kotipalveluohjaajan sekä vanhainkodin ja vanhustyön johtajan tehtäviin. Vuosi vuodelta nämä tehtävät ovat valuneet terveysalan tutkinnon suorittaneiden toimialueeksi. Selvityksen mukaan viisi henkilöä oli sijoittunut vanhustyön/vanhainkodin johtajaksi, vaikka geronomin (AMK) tutkinto antaa erittäin hyvän osaamisen vanhustyöhön. Kotipalvelusta, jonka ohjaustehtävissä työskenteli kaksi henkilöä, on viime vuosien aikana tullut kotihoitoa ja se on siirtynyt terveydenhuollon ohjaustehtäväksi. Samalla rekrytointi näihin tehtäviin on yksipuolistunut.

Tässä Urapolku-selvityksessä kuten aiemmissakin on haettu vastausta siihen, miten vastavalmistuneet ovat saaneet tehtäviä uusilta alueilta. Uusina nimikkeinä nousivat sovittelun ohjaaja, uraohjaaja ja kuntoutumisvalmentaja. Myös ammattioppilaitoksissa oleviin ohjaajan tehtäviin oli työllistytty. Maahanmuuttajatyössä on avautunut uudenlaisia ohjaajan tehtäviä. Määrät ovat vielä pieniä, mutta todennäköisesti nämä tehtäväalueet kasvavat, mikäli ne noudattavat aiemmin esille nousseiden tehtävien kehityskulkua.

5.5 Kunta edelleen suurin työllistäjä

Sosiaalialan työpaikat ovat perinteisesti olleet kunnissa ja kuntayhtymissä. Kunta tuottaa edelleen suurimman osan sosiaalipalveluista, vaikka yksityisten ja järjestöjen tuottamien sosiaalipalvelujen määrä on kasvanut. Vastaajista 59 % työskenteli kuntasektorilla, jonka osuus on hienoisesti laskenut viimeisten vuosien aikana. Vuonna 2005 osuus oli 60 %, vuonna 2003 65 % ja vuonna 2001 66 %. Sosiaalityön maistereista 90 % oli työllistynyt kuntasektorille, sosionomeista (AMK) 54 % ja geronomeista (AMK) 58 %.

Kuvio 7 Vastavalmistuneiden työnantajat

1. kunta/kuntayhtymä, 2. Valtio, 3. Järjestö, säätiö tai vastaava, 4. Yksityinen sosiaali- ja terveydenhuoltoalan yritys, 5. Muu yksityinen yritys, 6. Yliopisto tai muu oppilaitos, 7. KELA, 8. Seurakunta/Uskonnollinen yhdistys, 9. Sosiaalialan yrittäjä/ammattinharjoittaja, 10. Muu

Toiseksi yleisin työnantaja oli järjestöt ja säätiöt, joissa työskenteli työelämässä olevista vastavalmistuneista 16 %. Prosenttiosuus on pysynyt viime vuosina samana, vuonna 2005 se oli 17 % ja vuonna 2003 15 %. Eniten työpaikat ovat lisääntyneet yksityisissä sosiaali- ja terveydenhuoltoalan

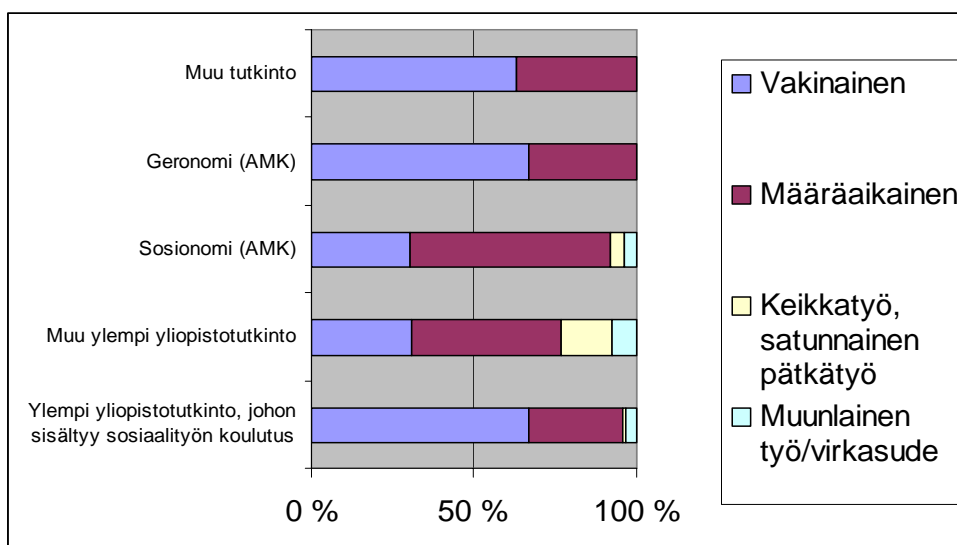
yrityksissä. Huhtikuussa 2007 niissä työskenteli vastavalmistuneista 14 %, vuonna 2005 12 % ja vuonna 2003 n. 9 %.

Valtio työllistää edelleen vähän ja sen osuus on pysynyt vuosien ajan 3 %:ssa. Muissa yksityisissä yrityksissä sekä seurakunnissa oli kummassakin vastavalmistuneista 2 %. Nämä ja KELA (1 %) ovat työllistäneet ennen kaikkea sosionomeja (AMK).

5.6 Määräaikaiset työtehtävät edelleen vähentyneet

Epätyypilliset työsuhteet ovat määräaikaisia työsuhteita, satunnaista työtä tai keikkatyötä. Ne ovat yleisiä sosiaali- ja terveydenhuollossa, vaikka työsuhteita on pyritty vakinaistamaan. Vastavalmistuneista 57 % ilmoitti työskentelevänsä määräaikaisessa virka- tai työsuhteessa. Osuus on viime vuosien aikana selvästi vähentynyt. Kaksi vuotta sitten se oli 62 %, vuonna 2003 63 % ja vuonna 2001 66 %. Vakituksessa virka- tai työsuhteessa oli 36 % vastaajista. Vuonna 2005 vakituisen virka- tai työsuhteen oli saanut 30 %. Keikkatyötä tai satunnaisia muita tehtäviä teki 4 % vastaajista.

Kuvio 8 Työsuhteiden laatu

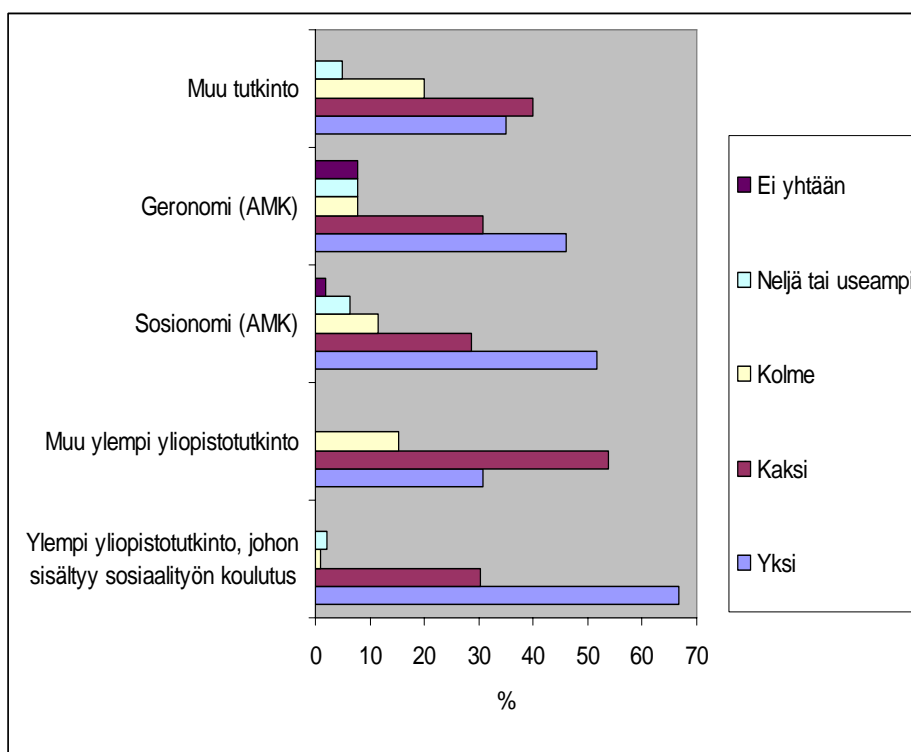
Määräaikaisia työsuhteita ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneilla on enemmän kuin maistereilla. Sosionomeista (AMK) 62 % oli määräaikaisissa työsuhteissa. Vuonna 2005 määräaikaisten osuus oli 66 % ja vuonna 2003 68 %. Vakinaisten työsuhteiden osuus on kahdessa vuodessa noussut 25 %:sta 31 %:iin.

Yliopistotutkinnon suorittaneilla luvut olivat päinvastaiset. Vakituksia työsuhteita oli enemmän kuin määräaikaisia. Vakituisten työsuhteiden osuus kasvoi viimeisen kahden vuoden aikana 63 %:sta 67 %:iin. Määräaikaisia työsuhteita oli 29 %. Geronomien (AMK) tilanne oli lähes sama kuin sosiaalityön maistereilla.

Lastentarhanopettajan ja toiminnanohjaajan tehtävissä sekä erilaisissa projektitehtävissä oli eniten määräaikaisuuksia. Lastentarhanopettajana työskentelevistä vastavalmistuneista 80 % oli määräaikaisessa työsuhteessa. Esiopetustehtävät ovat vaikuttaneet työsuhteen laatuun edelleenkin, vaikka hienoista paranemista tilanteeseen on tullut. Vakituksessa työsuhteessa oli nyt 15 %, kun kaksi vuotta sitten osuus oli 12 %. Määräaikaisessa työsuhteessa oli 86 % toiminnanohjaajista ja 94 % projektitehtävissä työskentelevistä. Projektit ja hankkeet ovat määräaikaisia, joten on luonnollista, että työsuhtekin on määräaikainen. Koulutusta vastaamattomissa tehtävissä työskentelevät ovat yleisesti määräaikaisissa tehtävissä.

Määräaikaiset työsuhteet ja työsuhteiden määrä kietoutuvat toisiinsa. Vastavalmistuneista noin puolella on ollut valmistumisen jälkeen yksi työpaikka/työnantaja. Määrä on lähes sama kuin kaksi vuotta sitten. Kahdessa työpaikassa oli työskennellyt 29 %, kolmessa työpaikassa 11 %. Neljässä tai useammassa työpaikassa oli ollut 6 % vastaajista. Vastaajista 2 % ei ollut päässyt yhteenkään työpaikkaan. Luku on sama kuin työttömien määrä.

Kuvio 9 Vastavalmistuneiden työsuhteiden/työpaikkojen määrä

5.8 Suurin osa kokee määräaikaiset työsuhteet myönteisenä

Määräaikaiset työ- ja virkasuhteet sekä erilaiset pätkätyöt vaikuttavat työtehtäviin, työntekijän työyhteisöön ja henkilökohtaisiin tulevaisuuden suunnitelmiin. Vastavalmistuneita pyydettiin kertomaan avovastauksilla, miten määräaikaiset ja lyhyet työsuhteet vaikuttavat heidän elämäänsä. Kokemukset voidaan jakaa kahteen ryhmään: vaikutukset työhön ja vaikutukset omaan elämään.

Yleisesti vastavalmistuneet eivät näe huonona asiana määräaikaisia työsuhteita. Suurin osa piti määräaikaisuutta luonnollisena, eikä ne vaikuttaneet työntekoon ja työhön saattoi sitoutua täysin. Kokemukset olivat aiempaan Urapolku-selvitykseen nähden myönteisempiä. Määräaikaisuus nähtiin vaiheena, jolloin voi hankkia työkokemusta monipuolisesti ja luoda verkostoja.

”Koen, että vastavalmistuneena määräaikainen työsuhde sopii minulle paremmin, kaikki ovet ovat auki tulevaisuudessa eri työpaikkoihin.” Nainen 23 v. (230)

”Itselläni on ollut valmistumisen jälkeen useita työpaikkoja (keikkatyöt) ja koen sen positiivisena, koska näin sain luotua monia suhteita eri paikkoihin.” Nainen 24 v. (642)

”Urani alkuaikoina olen ollut tyytyväinen määräaikaisiin työsuhteisiin ja niihin tarkoituksella hakeutunutkin. Olen pitänyt tärkeänä omaa ammatillista kehittymistäni tukevan mahdollisimman monipuolisen työkokemuksen saamista. Koen sen myötä oppineeni paljon paitsi eri asiakasryhmistä myös työtavoista ja työssä toimivista henkilöistä. Koen kuitenkin, että nyt - 40 vuoden iän ylitettyäni - kun itselläni olisi tarve vakiintua ja alkaa työskennellä keräämäni kokemuksen avulla samassa, minulle sopivassa työssä, määräaikaiset työsuhteet vaikuttavatkin vakipaikan saantiin negatiivisesti.” Nainen 44 v. (357)

Määräaikaiset työsuhteet eivät kuitenkaan takaa kaikille positiivisia kokemuksia. Täydennyskoulutukseen pääsy on voinut olla mahdotonta. Tehtävät voivat olla vaatimattomia, vastuuta ei ole saanut tarpeeksi ja suunnitelmallisuutta vaativien tehtävien hoitaminen on hankalaa. Määräaikaisuuden loppuessa on monella stressi seuraavan työpaikan löytymisestä.

”Epävarma tulevaisuus ahdistaa välillä. Työhön ei sitoudu samalla tavalla jos tietää, että tarjolla on vain lyhyt sijaisuus. Jatkuva uuteen työpaikkaan, työkavereihin ja asiakkaisiin tutustuminen on aika kuluttavaa toisinaan.” Nainen 24 v. (730)

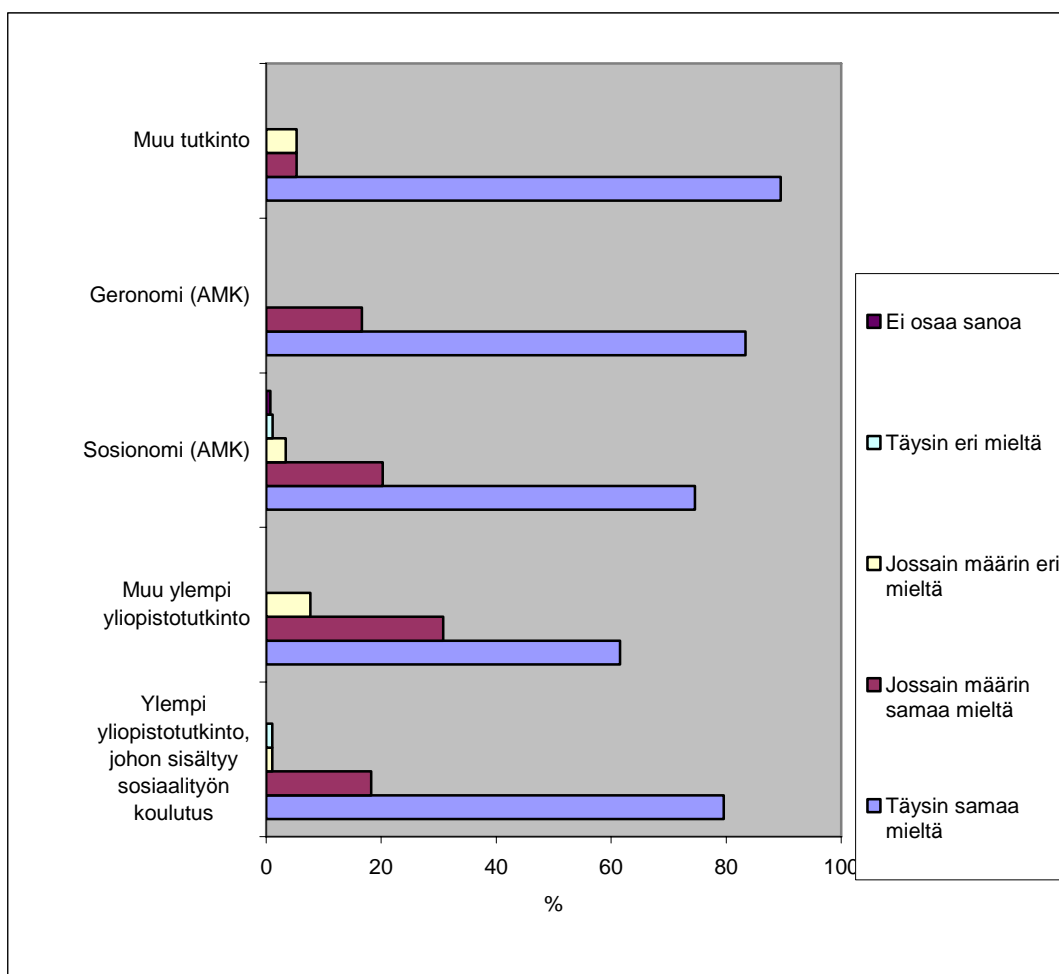
”Työn määräaikaisuus sijaisuudesta johtuen on stressaava asia; yhtään ei osaa sanoa missä ja milloin seuraavaksi työskentelee vai jääkö työttömäksi. On turhauttavaa olla ”vain” 3 kk:n työsuhteessa pitkäjännitteisyyttä ja suunnitelmallisuutta vaativalla alalla.” Nainen 22 v. (269)

Monet vastavalmistuneet näkivät vaikeana tehdä pitkälle vaikuttavia taloudellisia ratkaisuja. Asunnon ostoa saa jäädä odottamaan. Lasten hankkimista on siirretty. Perheellisellä on huoli myös lapsen päivähoidosta.

5.9 Vastavalmistuneet arvostavat omaa työtään

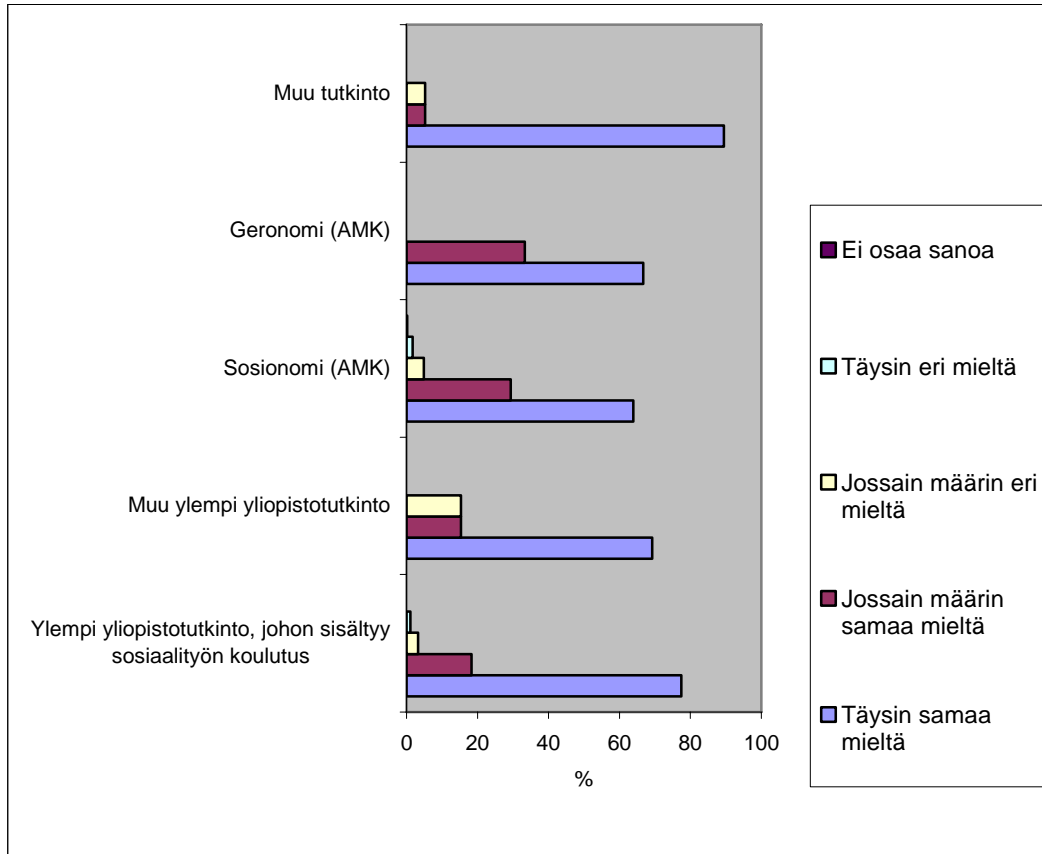
Urapolku-selvityksessä on pyritty hahmottamaan väittämien perusteella työelämään tulleiden mielipiteitä omasta työstään ja asemastaan työmarkkinoilla. Sosiaalialan ammattilaisten mielestä työn sisältö, itsenäisyys ja vastuu, mahdollisuus kehittää osaamistaan sekä tunne arvokkaasta työstä ovat parhaita ilonaiheita. Vastaajista 95 % oli täysin tai jossain määrin samaa mieltä, että työ on yhteiskunnallisesti arvokasta ja tärkeää. Kaikista myönteisemmin asian näkivät geronomit (AMK), jotka kaikki olivat samaa mieltä. Merkittävää eroa ei syntynyt muista koulutuksista valmistuneisiin, sillä sosiaalityön maistereista 98 % ja sosionomeista (AMK) 95 % piti työtään arvokkaana ja tärkeänä.

Kuvio 10 Työ on yhteiskunnallisesti arvokasta ja tärkeää

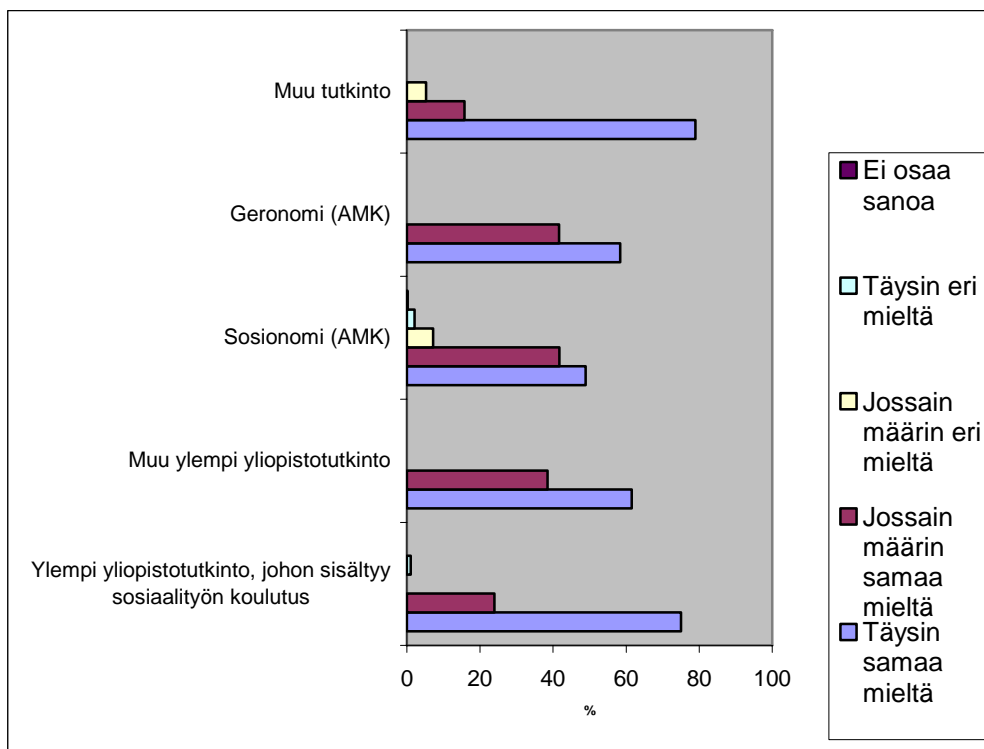
Lähes samalle tasolle nousi työn mielenkiintoisuus (93 %). Mielenpide-erot ryhmien välillä olivat pieniä. Mielenkiintoisimpina tehtäviään pitivät geronomit (AMK) ja sosiaalityön maisterit.

Kuvio 11 Työ on mielenkiintoista

Vastaajista yhdeksän kymmenestä katsoi työn olevan itsenäistä ja vastuullista. Sosionomeista (AMK) 9 % oli eri mieltä väittämän kanssa. Vastavalmistuneista 85 % allekirjoitti väittämän monipuolisista tehtävistä. Sosiaalityön maistereista lähes kaikki olivat näkemyksen kannalla. Sosionomit (AMK) ja geronomit (AMK) olivat jonkin verran kriittisempiä.

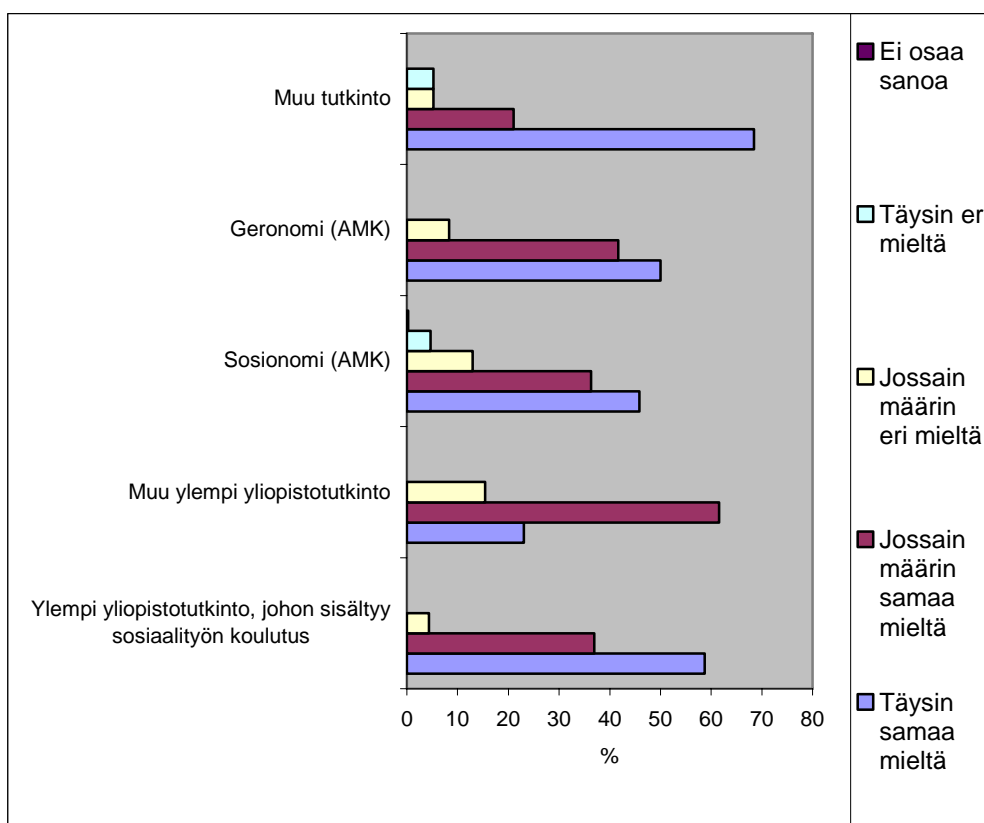
Kuvio 12 Työ on itsenäistä vastuullista

Monipuoliset työtehtävät tarjoavat yleensä sopivasti myös haasteita.

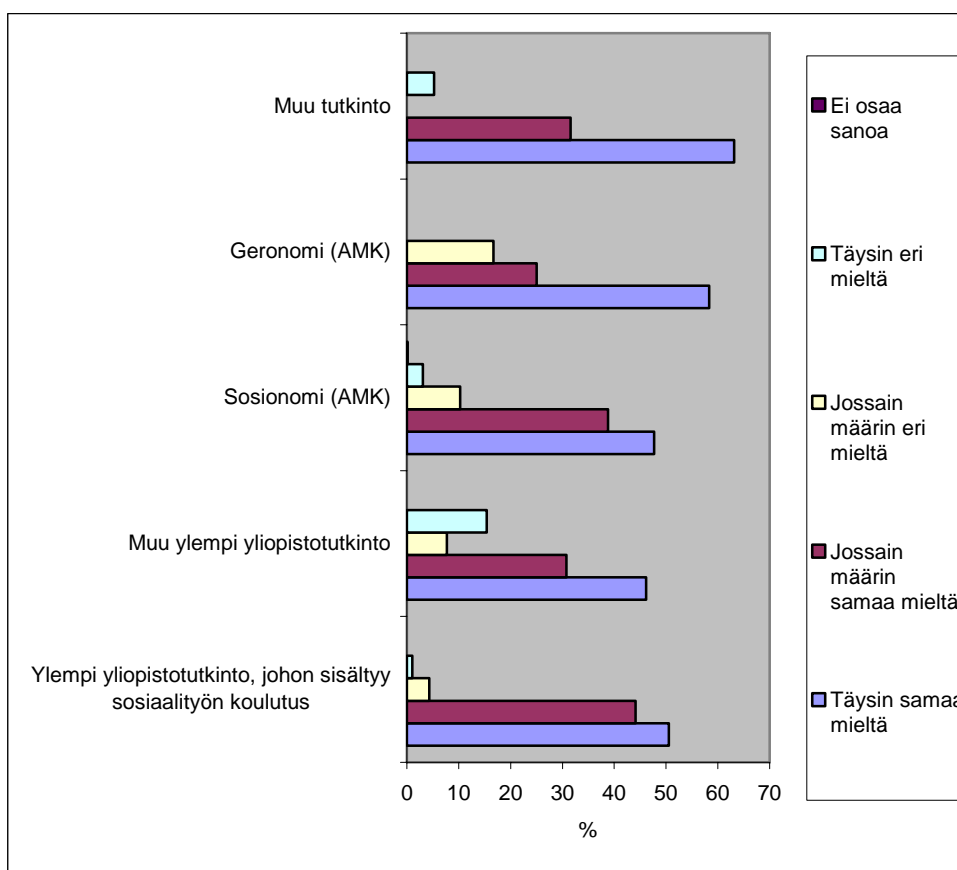
Vastauksista käy ilmi, että 83 % vastikään työelämään tulleista katsoo työn tarjoavan sopivasti haasteita. Eniten tätä mieltä olivat sosiaalityön maisterit (96 %) ja geronomit (AMK) (92 %). Sosionomeista (AMK) neljä viidestä piti haasteita sopivina. Näkemyserot saattavat johtua paljolti siitä, että osa sosionomeista (AMK) työskentelee tehtävissä, joihin ei vaatimuksena ole ammattikorkeakoulututkinto.

Kuvio 13 Työ tarjoaa sopivasti haasteita

Vastavalmistuneiden mielestä työ mahdollistaa osaamisen kehittämisen. Tätä mieltä oli liki yhdeksän vastaajaa kymmenestä. Myönteisimmin väittämään suhtautuivat sosiaalityön maisterit (95 %) ja kriittisimmin muun yliopistotutkinnon suorittaneet (77 %) ja geronomit (83 %). Sosionomeista (AMK) 87 % luotti kehittämismahdollisuuksiin.

Kuvio 14 Työ mahdollistaa osaamisen kehittämisen

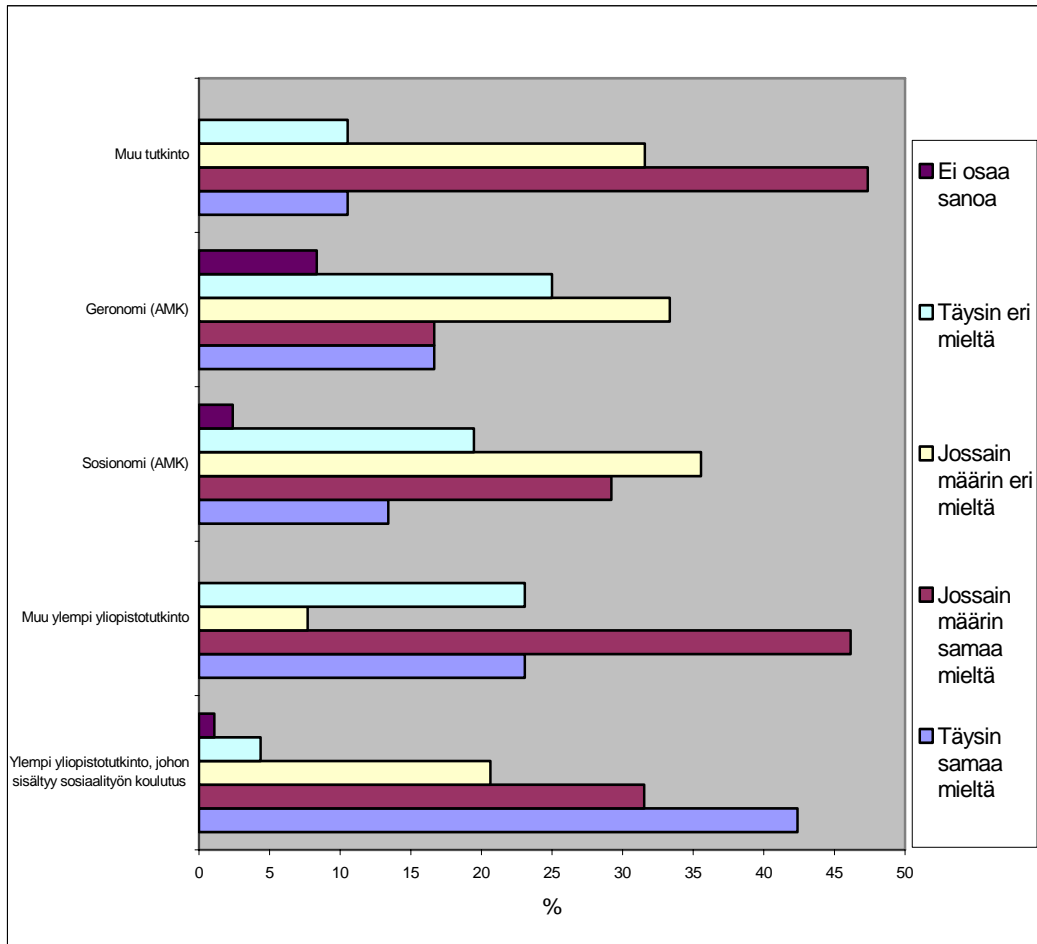
Osaamisen kehittäminen merkitsee ammattitaidon kartuttamista ja entistä vahvempaa asiantuntijuutta. Tämän arvelisi johtavan uusiin tehtäviin ja uralla etenemiseen. Näin myönteisesti eivät vastaajat kuitenkaan näe tulevaisuuttaan. Runsaat puolet vastaajista oli täysin tai jossain määrin samaa mieltä uralla etenemismahdollisuuksista. Näkemyksissä ei ollut sanottavasti eroja tutkintoryhmien välillä. Myönteisimmin asian näkivät geronomit (AMK).

5.10 Työhyvinvointia koskevat väittämät

Työn ja henkilöstön mitoitusta koskevat kysymykset nousevat esille, kun käsitellään työhyvinvointia, josta on puhuttu entistä enemmän viime vuosina. Vastavalmistuneille esitettiin väittämä, että työtä on liikaa. Samalla tavalla

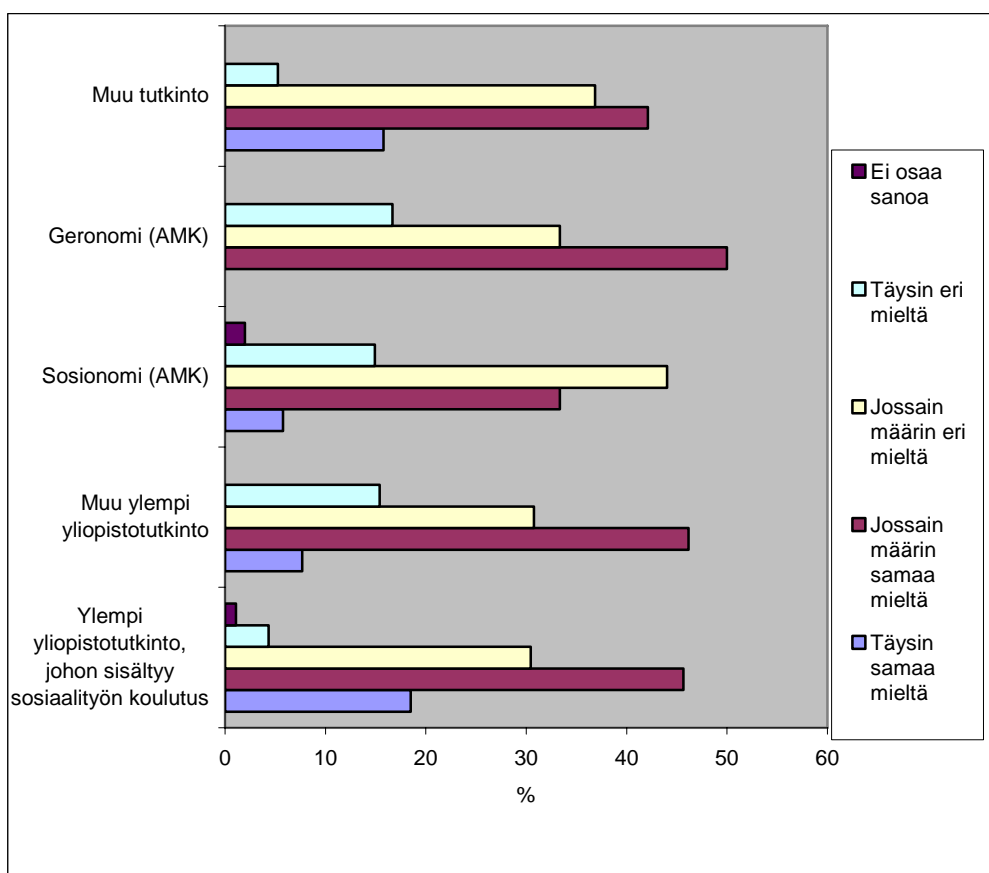
ajatteli liki puolet vastaajista. Sosiaalityön maistereista liki kolme neljäsosalla työtä oli liian paljon. Sosionomeista (AMK) vajaa puoli oli samaa mieltä.

Kuvio 15 Työtä on liikaa

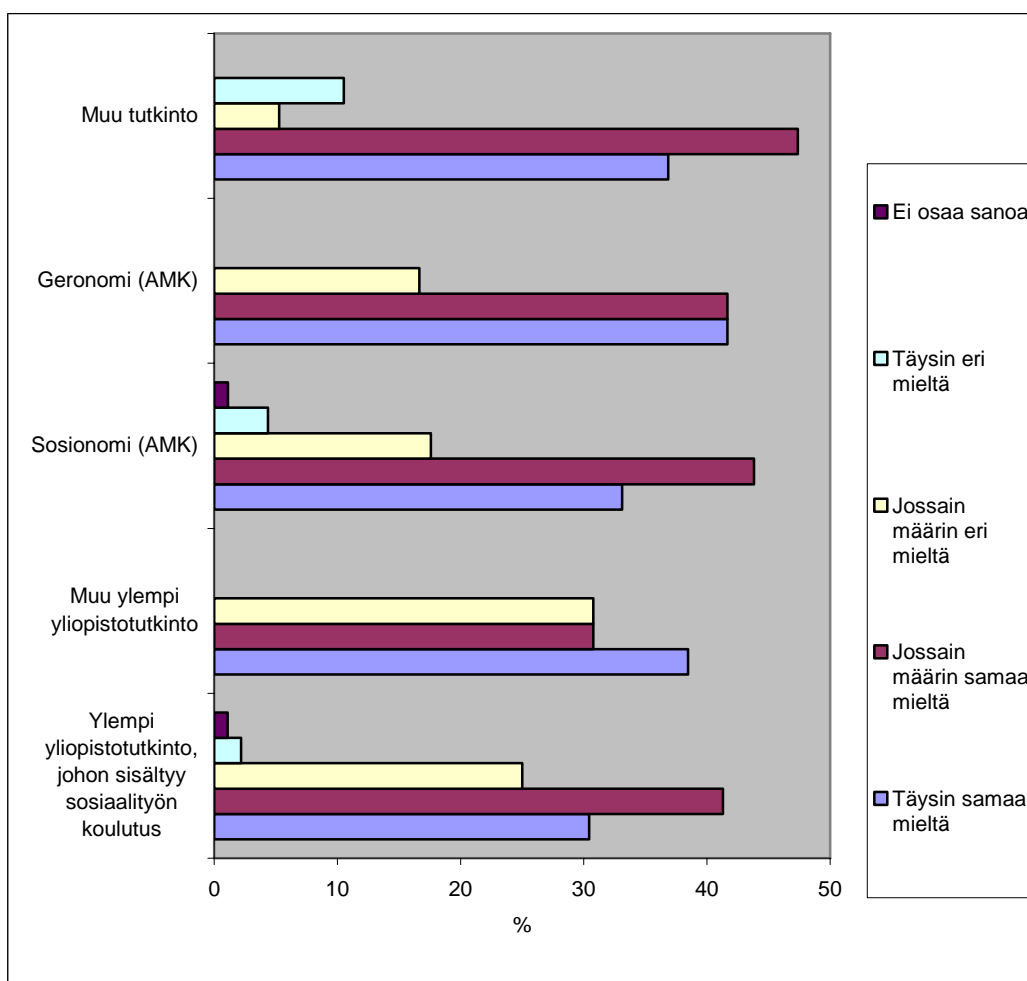
Työn henkinen kuormittavuus jakoi vastaajat samalla tavalla. Kaikista vastaajista neljä kymmenestä oli väittämän kanssa täysin tai jossain määrin sitä mieltä, että työ on henkisesti liian kuormittavaa. Sosionomien (AMK) (39 %) ja sosiaalityön maistereiden (64 %) mielipiteet työn kuormittavuudesta erosivat huomattavasti toisistaan. Muissa ryhmissä puolet myönsi asian ja toinen puoli oli eri mieltä.

Kuvio 16 Työni on henkisesti liian kuormittavaa

Kollegoiden antama myönteinen tuki auttaa jaksamaan vaikeissakin tilanteissa. Vastaajista kolme neljäsosaa koki saavansa riittävästi tukea työyhteisöstään. Eniten tukea kokivat saaneensa sosionomit (AMK) ja geronomit /AMK).

Kuvio 17 Työyhteisöni tukee minua riittävästi

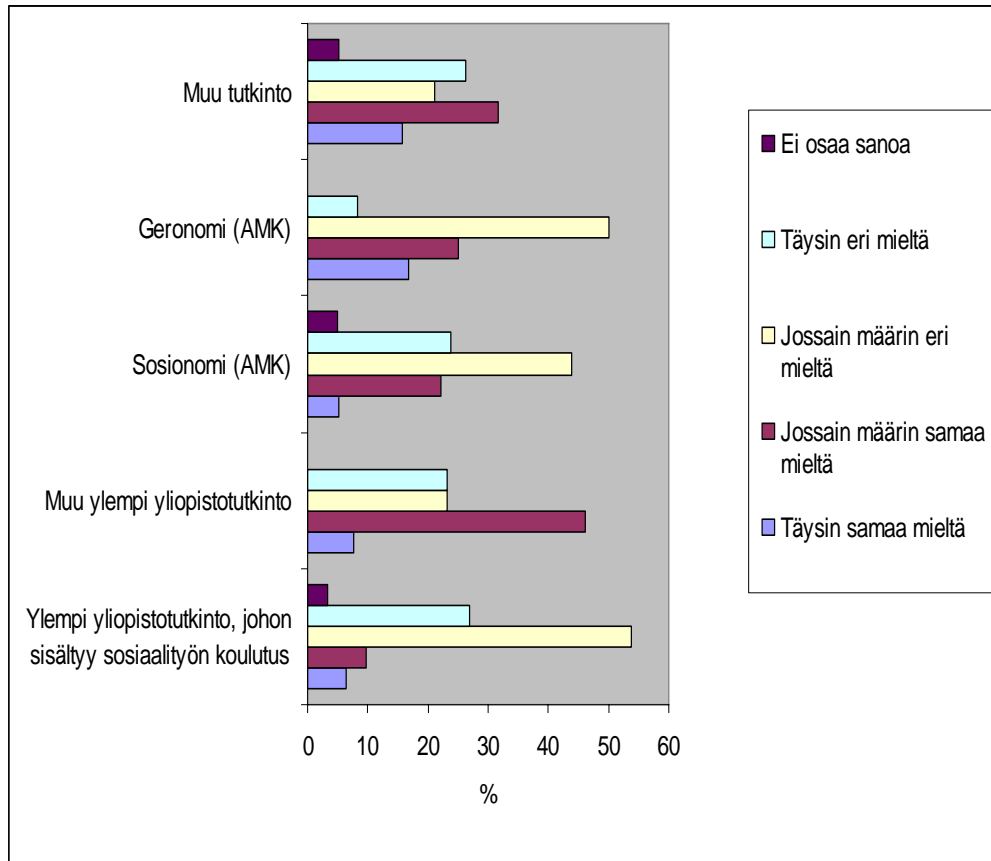

5.11 Yhteiskunnallinen arvostus hiljalleen nousee

Vaikka vastavalmistuneet arvostavat omaa työtään, ovat he tietoisia siitä, että sosiaalialan työn arvostus yhteiskunnassa ei ole lähelläkään oman arvostuksen kanssa. Vastaajista kaksi kolmasosaa oli sitä mieltä, ettei työllä ole korkeaa asemaa yhteiskunnassa. Synkimpänä asian näkivät sosiaalityön maisterit ja valoisimpana muun ylemmän yliopistotutkinnon suorittaneet. Muiden näkemykset olivat lähellä kaikkien vastaajien prosenttilukua. Usko siihen, että vähitellen sosiaalialan työn asema yhteiskunnassa vahvistuu saa hieman katetta, kun vertaa lukua kaksi vuotta sitten saatuihin tuloksiin.

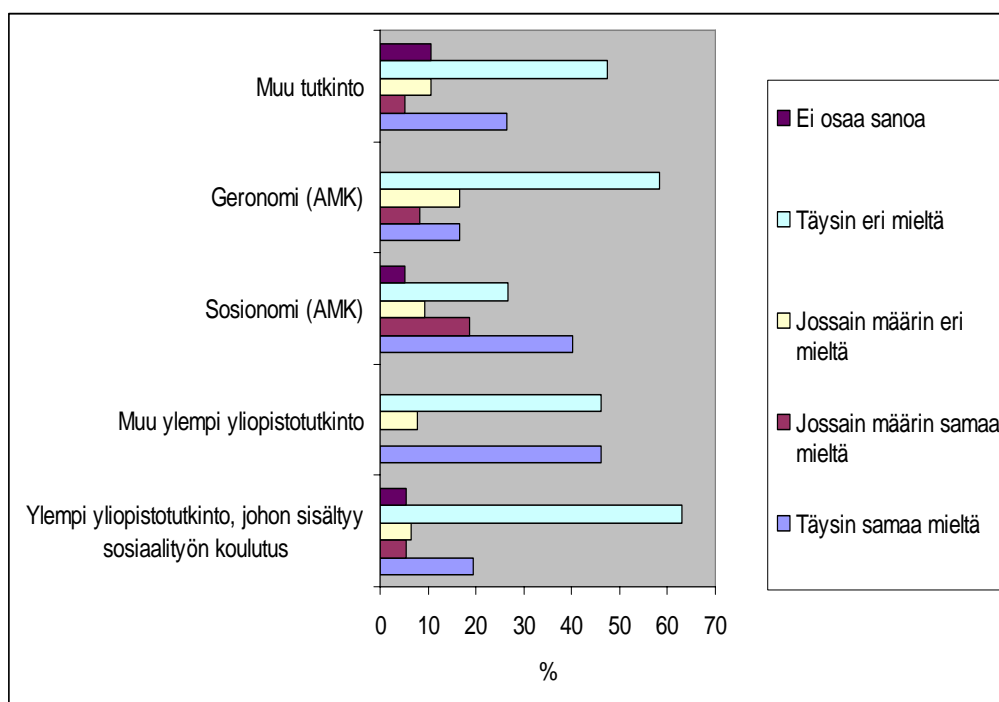
Tuolloin kolme neljäsosaa vastaajista oli sitä mieltä, ettei yhteiskunta arvosta sosiaalialan työtä.

Kuvio 18 Työlläni on korkea asema yhteiskunnassa

Työsuhteiden jatkuvuus koetaan epävarmaksi. Runsaat puolet vastavalmistuneista ilmoitti, että työsuhteen jatkuvuus on epävarmaa. Kaikista epävarmimmaksi kokivat tilanteen sosionomit (AMK), kun samaa mieltä oli neljäsosaa sosiaalityön maistereista.

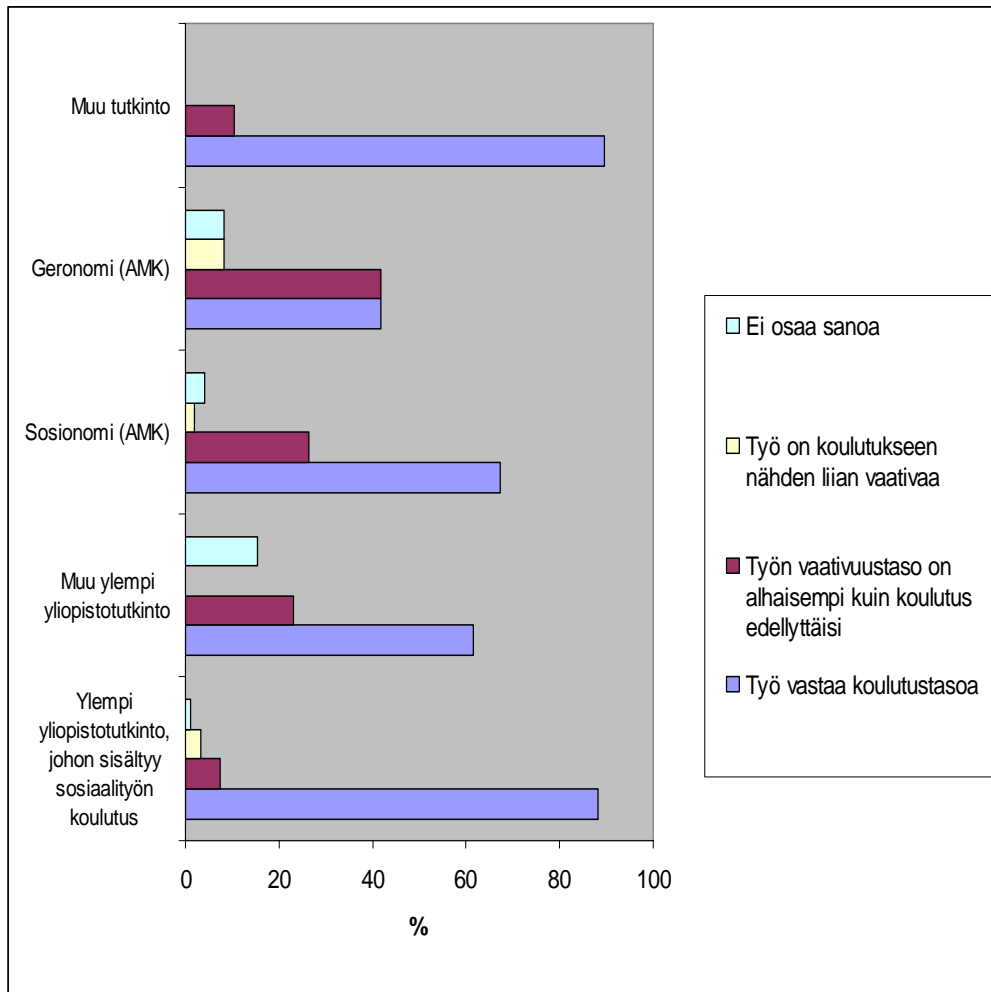
Kuvio 19 Työsuhteeni jatkuvuus on epävarmaa

5.12 Työtehtävien vaativuustaso vastaa koulutusta

Tutkintojen sekä ammatti- ja tehtävänimikkeiden tarkastelu kelpoisuusvaatimuksien kautta antaa tietoa vastavalmistuneiden laadullisesta sijoittumisesta. Tämän lisäksi haluttiin tietää, miten vastaajat itse kokivat koulutuksen ja tehtävien vastaavuuden. Vastaajista runsas kaksi kolmasosaa oli sitä mieltä, että työn asettamat vaatimukset ja saatu koulutus vastasivat toisiaan. Kaksi vuotta sitten tehdyssä selvityksessä luku oli sama. Vastavalmistuneista lähes neljännes työskenteli tehtävissä, joiden vaativuustaso oli koulutustason antamaa osaamista alhaisempi. Prosenttiosuus on lähes sama kuin kaksi vuotta sitten. Työ oli koulutukseen nähden liian vaativaa 2 %:n mielestä (vuonna 2005 4 %).

Kuvio 20 Miten nykyisen työn vaativuustaso vastaa koulutusta

Sosiaalityön maistereista lähes yhdeksän kymmenestä katsoi, että tehtävien vaativuus ja koulutuksen antama osaaminen olivat tasapainossa. Muutosta edelliseen selvitykseen ei ole tapahtunut. Vaativuustasoa piti alhaisena 7 % ja liian vaativana 3 %. Muun ylemmän yliopistotutkinnon suorittaneista yksikään ei pitänyt työtehtäviä liian vaativina.

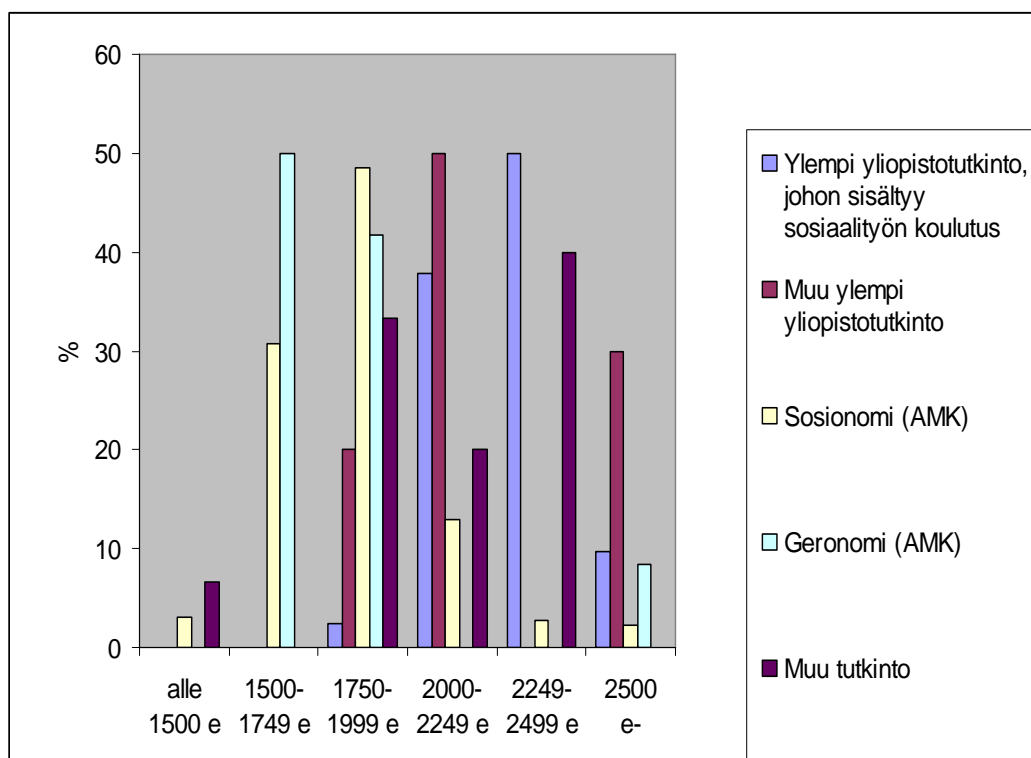
Kaksi kolmasosaa sosionomeista (AMK) ilmoitti työn vastaavan koulutustasoa. Runsas neljännes työskenteli tehtävissä, joissa vaativuustaso oli vaatimaton koulutukseen nähden. Liian vaativat työtehtävät olivat osuneet 2 %:lle. Geronomeista (AMK) neljä kymmenestä katsoi työn ja koulutustason vastaavan toisiaan. Sama määrä piti tehtäviä liian vaatimattomina. Mielestään liian vaativia tehtäviä hoiti 8 %.

5.13 Palkkauksessa on tapahtunut muutosta

Sosiaalialan palkkaus ei yllä muiden korkeakoulutettujen palkansaajien tasolle, vaikka myönteistä kehitystä on viime vuosina tapahtunut. Vastaajia pyydettiin ilmoittamaan säännöllisen työntekijän bruttokuukausiansio ilman ylityökorvauksia.

Huhtikuussa 2007 ylipistotutkinnon suorittaneiden keskiansio oli 2 244 euroa kuussa, mediaani lähes sama eli 2 250 euroa. Vastavalmistuneen sosiaalityöntekijän kuukausikeskiansio oli 2 267 euroa, parannusta palkkaan oli tullut noin 150 euroa edellisestä selvityksestä. Johtava sosiaalityöntekijä ansaitsi noin 300 euroa enemmän kuin sosiaalityöntekijä. Koulukuraattorin keskiansio oli 2 220 euroa kuukaudessa, mediaani 2 243 euroa.

Kuvio 21 Vastavalmistuneiden palkat tutkinnoittain

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden keskiansio oli 1 792 euroa kuukaudessa, mediaani 1 800 euroa. Ansiotasoa alentaa koulutusta vaatimattomimmista tehtävistä maksettava palkka. Ohjaustehtävissä työskentelevistä parhaiten palkattuja olivat sosiaaliohjaajat, jotka ansaitsivat

keskimäärin 1 905 euroa kuukaudessa. Kaksi vuotta sitten keskiansio oli runsas 60 euroa alempi. Lastenkodin ohjaajan tehtävistä maksettiin 1 875 euroa kuukaudessa. Aiemmassa selvityksessä lastensuojelun laitos- ja avopalvelun ohjaajien palkkatietoja ei oltu eritelty, joten näiden palkkatason kehitystä ei voi laskea.

Asumispalvelussa työskentelevien ohjaajien keskiansio oli 1 853 euroa. Kahdessa vuodessa korotusta oli tullut yli 150 euroa. Lastentarhanopettajina työskentelevien keskiansio oli 1 808 euroa. Korotusta on tullut edelliseen selvitykseen verrattuna noin 50 euroa. Projekteissa ja hankkeissa työskentelevien keskiansio oli 1 957 euroa kuukaudessa. Kaksi vuotta aiemmin se oli 1 799 euroa. Ammattikorkeakoulututkintoa vaativien ohjaajan tehtävien palkkaus on huomattavasti jäljessä muiden alojen vastaavista tehtävistä maksettavista palkoista.

Parhaiten palkattuja olivat toiminnanjohtajat (3 090 €/kk), vanhainkodin johtajat (2 416 €/kk) ja päiväkodin johtajat (2 057 €/kk). Lastenhoitajan tai hoitajan tehtävissä keskiansio oli 1 570 euroa kuukaudessa ja koulunkäyntiavustajan ja vastaavan 1 337 euroa. Sosiaalityöntekijöinä työskentelevien sosionomien (AMK) keskiansio oli 1 988 euroa kuukaudessa.

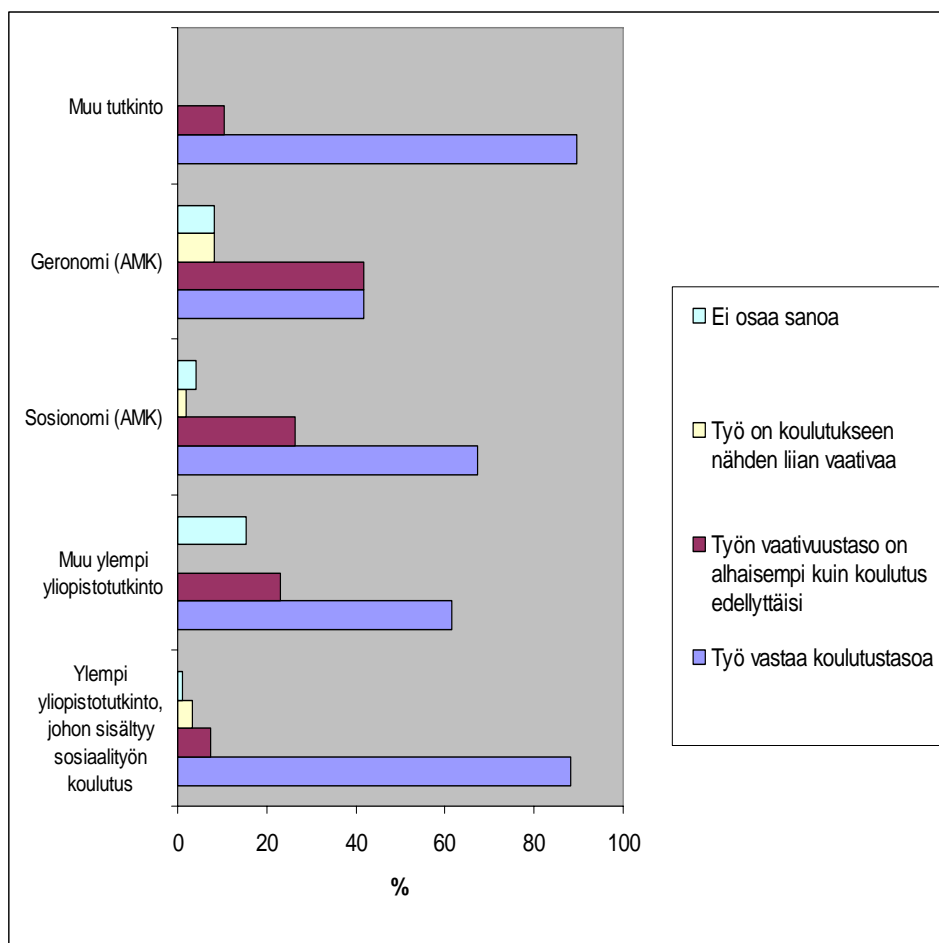
Niin ylempää korkeakoulututkintoa edellyttävän sosiaalityöntekijän kuin ammattikorkeakoulututkintoa vaativan ohjaajan palkkaus, tehtävät ja työhön asetetut vaatimukset ovat edelleen ristiriidassa. Keskipalkka jää alle suomalaisen keskipalkan (2007, ensimmäinen vuosineljännes 2 602 €/kk). Palkkauksen kautta arvioidaan alan arvostusta. Yhteiskunnallisen arvostuksen vähäisyys näkyy matalissa palkoissa. Nykyinen palkkataso on haitta alan vetovoimaisuudelle.

6. TULEVAISUUDEN SUUNNITELMIA

6.1 On tullut valituksi hyvä ala

Vastavalmistuneilla on edessään kymmeniä vuosia kestävä työura. Opiskeluaikeisten harjoittelujaksojen kokemusten ohella ensimmäisellä työpaikalla on merkitystä tulevaisuuden ratkaisuihin. Vastaajista 43 % ilmoitti työpaikan vaihdon olevan mielessä. Kaksi vuotta sitten saatuun tulokseen (46 %) muutos on vähäistä. Eniten vaihtoa ajattelivat geronomit (AMK), joista puolet tähyili uutta työpaikkaa. Sosionomeista (AMK) 44 % ja sosiaalityön maistereista liki neljä kymmenestä piti työpaikan vaihtomahdollisuutta todennäköisenä. Muiden tutkintojen suorittajista kolmannes oli samalla kannalla. Sosionomeista (AMK) viidennes ja sosiaalityön maistereista neljännes ei osannut sanoa lähitulevaisuuden tavoitteita.

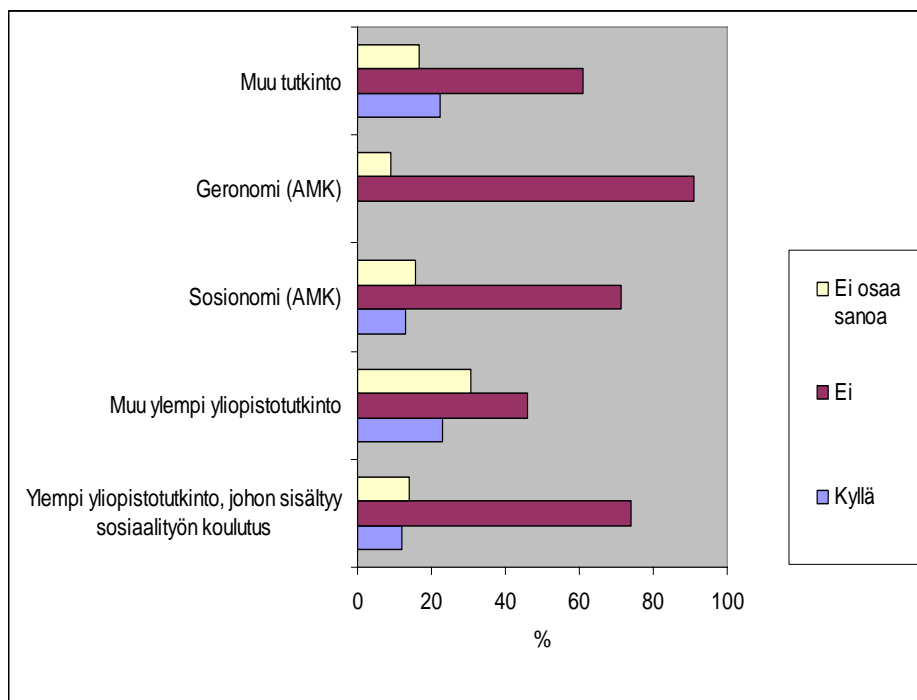
Kuvio 22 Työpaikan vaihtaminen sosiaalialan sisällä

Avustajan tehtävissä työskentelevistä neljä viidestä ja lastenhoitajan tehtävistä yli kaksi kolmasosaa halusi vaihtaa työpaikkaa. Määräaikaiset työsuhteet vaikuttanevat siihen, että runsaalla puolella (52 %) lastentarhanopettajan ammatissa olevista oli myös työpaikan vaihto mielessä. Johtotehtävät tuottavat tyydytystä, sillä niistä ei kukaan halunnut pois.

Kun kokemusta työelämästä alkaa kertyä, vahvistuu myös käsitys omasta alasta. Vastavalmistuneista 71 %:sta sosiaalityö alalla tuntui oikealta valinnalta. Tyytyväisimpiä olivat geronomit (AMK), joista yksikään ei ollut ajatellut alan vaihtoa, yhdeksän kymmenestä aikoi olla alalla. Sosiaalityön maistereista kolme neljäsosaa ja sosionomeista 71 % aikoi olla alalla.

Kuvio 23 Työpaikan vaihto sosiaalityö alalla

Kaikista innokkaimpia alan vaihtajia olivat asiakasneuvojat, joista kaksi kolmesta aikoi muualle töihin. Lastenhoitajan, hoitajan ja avustajan tehtävissä työskentelevistä viidennes aikoi hakeutua sosiaalityö alalta muualle. Näistä keväällä 2007 epätarkoituksenmukaisesti sijoittuneista 60 % aikoi pysyä alalla.

Tyytyväisimpiä alan valintaan ovat päiväkodin johtajat, vanhainkodin johtajat, perhetyöntekijät, sosiaaliohjaajat, projekteissa ja hankkeissa työskentelevät sekä etuuskäsittelijät. Näistä neljä viidestä piti sosiaalialaa oikeana valintana.

6.2 Osaamisen kehittäminen kiinnostaa

Yli puolet vastaajista oli miettinyt jatko-opintoja. Sosionomeista (AMK) runsaalla neljäsosalla oli suunnitelmissa hakeutua suorittamaan ylempää ammattikorkeakoulututkintoa. Alan erikoistumiskoulutus ja sosiaalityön maisterikoulutus olivat yhtä kiinnostavia, joihin 17 % oli ajatellut pyrkiä. Kiinnostuksessa ei ole tapahtunut merkittävää muutosta aiempiin vuosiin.

Sosiaalityön maistereista 28 % halusi sosiaalityön ammatillisiin lisensiaattipintoihin ja 16 % tohtoriopintoihin. Erikoistumisopintoihin hakeutumista oli pohtinut 28 %. Kakista vastavalmistuneista neljä kymmenestä ei ollut suunnitellut lisäkoulutukseen lähtemistä.

6.3 Suurin osa tyytyväinen suorittamaansa tutkintoon

Tyytyväisyys suoritettuihin tutkintoihin on noussut parilla prosentilla jokaisessa Urapolku-kyselyssä. Sosiaalityön maistereista vajaa puolet, ja sosionomeista (AMK) ja geronomeista (AMK) hieman vähemmän olisi suorittanut tutkinnon sellaisenaan. Muun ylemmän yliopistotutkinnon suorittaneista vain vajaa neljännes olisi opiskellut tutkinnon samanlaisena.

Yliopiston sosiaalityön koulutuksesta valmistuneista 16 % olisi vaihtanut pääainetta ja saman olisi tehnyt muun yliopistotutkinnon suorittaneista lähes kolmannes. Sosionomeista (AMK) 17 % ja geronomeista (AMK) 9 % olisi vaihtanut opintokokonaisuuksia. Jokin toinen sosiaali- ja terveysalan koulutusohjelma olisi nyt jälkikäteen tuntunut paremmalta sosionomeista (AMK) 5 %:n ja geronomeista (AMK) 9 %:n mielestä.

Kokonaan eri alan tutkinnon olisi suorittanut 11 % sosiaalityön maistereista, 13 % sosionomeista (AMK) ja 9 % geronomeista (AMK). Prosenttiosuudet ovat lähes samat kuin kaksi vuotta sitten.

7. JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Kyselyn tarkoituksena oli selvittää, miten Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentian vastavalmistuneet jäsenet ovat sijoittuneet työelämään ja onko näkyvissä uusia ammatti- ja tehtäväalueita, jotka vetävät puoleensa työuransa aloittavia. Selvitys osoittaa, että vuosina 2005 ja 2006 tutkintonsa suorittaneet ovat sijoittuneet työmarkkinoille erittäin hyvin. Sosiaalialan korkeakoulutettujen työttömyys on laskenut useiden vuosien ajan ja oli tämän selvityksen mukaan 2 %.

Nopea työllistyminen valmistumisen jälkeen vahvistaa kuvaa hyvästä työllisyystilanteesta. Vastavalmistuneista 89 % oli työllistynyt kolmen kuukauden sisällä. Nopeimmin työllistyivät edelleen sosiaalityön maisterit, joista 92 %:lla oli työpaikka kuukauden sisällä valmistumisesta ja lähes kaikki olivat työllistyneet kolmen kuukauden sisällä. Myös ammattikorkeakoulun suorittaneiden työllistyminen oli sujuvaa. Kolme neljäsosaa sosionomeista (AMK) työllistyi kuukauden sisällä ja kolmen kuukauden sisällä lähes 90 % oli työssä. Geronomien (AMK) työllisyystilanne oli yhtä hyvä. Opiskeluaikainen työssäkäynti vauhditti ensimmäisen työpaikan löytymistä. Opintojen yhteydessä alan tehtävissä työskennelleet saivat valmistuttuaan nopeimmin työpaikan. Ero oli merkittävä niihin, jotka eivät käyneet työssä lainkaan opiskeluaikana. Työssäkäynti on kuitenkin hieman saattanut nostaa valmistumisikää.

Kaksi vuotta sitten julkaistussa Urapolku-selvityksessä kannettiin huolta siitä, että sosiaalialan koulutetut joutuvat työllistymisen ja paremman palkan toivossa jatkamaan opintoja asteelta toiselle. Tuolloin lähes puolella maisterin tutkinnon suorittaneista oli jo sosionomin (AMK) tutkinto. Tämän selvityksen mukaan määrä on laskenut 11 %:iin. Sosionomeille (AMK) on avautunut uusia tehtäviä. Myös ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon vakiintuminen koulutusjärjestelmään on tarjonnut sosionomeille (AMK) vaihtoehdon jatko-opintoihin. Sen sijaan on syytä kysyä, onko kaikilla sosiaalialan opistotutkinnon suorittaneilla ollut mahdollisuus päivittää tutkintonsa sosionomiksi (AMK). Tästä Talentia tulee tekemään selvityksen jäsentensä parissa.

Hyvästä työllisyystilanteesta huolimatta vastavalmistuneet kohtaavat myös työttömyyttä, kuitenkin vähemmän kuin aiemmin. Sosionomeista (AMK) neljä kymmenestä ja sosiaalityön maistereista viidennes on ollut jossain vaiheessa työttömänä valmistumisen jälkeen. Työttömyysjaksot olivat alle kolmen kuukauden mittaisia ja osuivat määräaikaisten työsuhteiden väliin. Määräaikaisten tehtävien muuttaminen vakituisiksi on jouduttanut myönteistä kehitystä. Määräaikaiset työsuhteet ovat vähentyneet merkittävästi viimeisten vuosien aikana kaikilta muilta paitsi lastentarhanopettajana työskenteleviltä sosionomeilta (AMK).

Työttömillä vastavalmistuneilla on luja luottamus työllistymiseensä. Vastavalmistuneet eivät kuitenkaan ole yhtä valmiita kuin aiemmin muuttamaan työn perässä toiselle paikkakunnalle. Tulos on hieman ristiriitainen, koska etenkin sosionomit (AMK) ovat valmistuttuaan muuttaneet opiskelupaikkakunnalta eri puolille maata. Tätä muuttoa ei yksinomaan selitä paluu kotipaikkakunnalle.

Laadullinen sijoittuminen antaa todellisen kuvan työllistymisestä. Yliopistotutkinnon suorittaneet sijoittuivat koulutusta vastaaviin tehtäviin. Sosiaalityön maistereista yli neljä viidestä aloittaa edelleen työuransa sosiaalityöntekijänä. Työkokemuksen karttuessa sosiaalityöntekijänä työskentelevien prosenttiosuus pienenee. Sosiaalityön maistereiden mielestä

työtä on liikaa ja työ on henkisesti liian kuormittavaa. Työolosuhteet sekä tehtävien vaatimusten ja palkkauksen ristiriitaisuus selittävät siirtymistä pois sosiaalityöntekijän tehtävistä. Tarvitaan pikaisesti ohjeet työn mitoituksesta ja tehtävärakenteesta.

Sosiaalityöntekijöistä on pulaa. Selvitys osoittaa, että vastavalmistuneista sosionomeista (AMK) 4 % työskentelee sosiaalityöntekijän tehtävissä.

Yksinomaan tehtävärakenteita uudistamalla tilannetta ei ratkaista.

Yliopistojen sosiaalityön koulutuksessa vuosittaiset aloituspaikat tulee nostaa pikaisesti 350:een.

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet sijoittuvat suurimmaksi osaksi erilaisiin ohjaajan tehtäviin. Sosionomeista (AMK) viidennes työskenteli ohjaajana lastensuojelulaitoksissa. Prosenttiosuus on pysynyt samana vuodesta toiseen. Sosiaaliohjaajien tehtävissä työskenteli sekä sosionomeja (AMK) että geronomeja (AMK). Vaikka kelpoisuuslaki on ollut voimassa yli kaksi vuotta, tulos ei näy uusien sosiaaliohjaajien vakanssien perustamisena. Tilanteeseen vaikuttaa myös kuntien käynnistämä tehtävärakenteiden uudistaminen, jota ei ole vielä pystytty hyödyntämään tarpeeksi. Selvää määrällistä kasvua on asumispalvelujen ohjaustehtävissä.

Kaksi vuotta sitten näytti sosionomien (AMK) sijoittuminen lastentarhanopettajaksi hiipuvan. Tämä johtui ennen kaikkea esiopettajan kelpoisuusvaatimusten liittämisestä lähes kaikkiin lastentarhanopettajan tehtäviin. Aallon pohja on sivuutettu. Vastavalmistuneista sosionomeista (AMK) lähes viidennes työskenteli lastentarhanopettajana. Vielä ollaan kuitenkin jäljessä viiden prosenttiyksikön verran vuosikymmenen alun tilanteesta. Kaikilla lastentarhanopettajan pätevyyden omaavilla tulee olla mahdollisuus saavuttaa esiopettajan kelpoisuus.

Sosiaalialan korkeakoulutetut sijoittuvat varsin vähän kotipalveluun ja vanhustenhuoltoon. Nämä on monessa kunnassa liitetty kotihoidon yhteyteen. Palvelun painopiste on vaivihkaa siirtynyt sairauden hoidoksi.

Talentiassa on käynnistetty Vanhustyön Johtajat ry:n kanssa hanke, jonka tarkoituksena on saada sosiaalipalvelujen luonne takaisin vanhuspalveluihin.

Yksi suurimmista huolenaiheista on edelleen sosionomien (AMK) ja geronomien (AMK) epätarkoituksenmukainen sijoittuminen työmarkkinoille. Noin viidennes on työllistynyt tehtäviin, joihin vaaditaan joko kouluasteen tai yliopistotutkinto. Prosenttiosuus on pysynyt lähes samana edellisestä Urapolku-selvityksestä, mutta laskenut vuosikymmenen alun tilanteesta. Sosionomeista (AMK) 16 % aloittaa työuransa lastenhoitajana tai hoitajana ja 3 % koulunkäyntiavustajana tai henkilökohtaisena avustajana. Geronomeista (AMK) kolmannes oli hoitajan tehtävissä. Tehtävärakenteiden kehittäminen on aloitettu sosiaalitoimistoista. Sitä on syytä laajentaa päivähoitoon ja vanhustyöhön.

Palkkauksessa on tapahtunut eteenpäin menoa, vaikka sosiaalialan korkeakoulutetut jäävät jälkeen suomalaisen keskiansion. Sosiaalialan työmarkkinoilla toimii kysynnän ja tarjonnan laki. Selvityksestä on nähtävissä, että osa vastavalmistuneista on pärjännyt kohtuullisesti palkkakilpailussa. Syksyn 2007 sopimukset ovat tuomassa sosiaalialan korkeakoulutettujen palkkoihin korotusta.

Selvityksessä asetettiin yhdeksi kysymykseksi, onko näkyvissä uusia tehtäväalueita, joihin vastavalmistuneet ovat sijoittuneet. Viitteitä tästä saatiin. Uusia ammatti- ja tehtävänimikkeitä ovat sovittelun ohjaaja, uraohjaaja ja kuntoutumisvalmentaja. Myös ammattioppilaitoksen ohjaajan tehtävät on uusi alue. Näissä työskentelevien määrä on vielä pieni, mutta odotettavissa on kasvua. Sosionomit (AMK) ovat uusien areenoiden avaajia.

Vastavalmistuneille tehty kysely antaa yleisesti myönteisen kuvan sosiaalialasta. Erityistä ilonaihetta löytyy miesten osuuden lisääntymisestä. Alalle tulevat kokevat työnsä arvokkaaksi ja monipuoliseksi ja aikovat pysyä sosiaalialan tehtävissä. Suoritetut tutkinnot tyydyttävät ja osaamisen kehittäminen on suurimmalla osalla ajatuksissa. Tästä voidaan olla tyytyväisiä. Vastavalmistuneet ovat edelleen sitä mieltä, ettei työssä saa

tarpeeksi yhteiskunnallista arvostusta, vaikka tilanne on monen mielestä aiempaa parempi. Tulevaisuudessa myös sosiaaliala kamppailee vetovoimaisuudesta. Miten saadaan ihmisiä hakeutumaan sosiaalialan koulutukseen ja tehtäviin? Jotta sosiaaliala on voittajien ryhmässä, on syytä korjata epäkohdat, jotka kyselyssä ovat tulleet esille. Sosiaaliala tarvitsee hyviä osaajia, myös tulevaisuudessa.

Urapolut-selvitys

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentian kysely vuosina 2005 ja 2006 valmistuneille järjestön jäsenille

Ympyröi monivalintakysymyksissä yksi vaihtoehto. Palauta kysely oheisessa kirjekuoressa viimeistään 16.4.2007. Postimaksu on maksettu.

1. Sukupuoli

1. Nainen 2. Mies

2. Ikä

_____v.

3. Nykyisen asuinpaikkasi maakunta

1. Uusimaa	11. Pohjois-Savo
2. Varsinais-Suomi	12. Pohjois-Karjala
3. Itä-Uusimaa	13. Keski-Suomi
4. Satakunta	14. Etelä-Pohjanmaa
5. Häme	15. Pohjanmaa
6. Pirkanmaa	16. Keski-Pohjanmaa
7. Päijät-Häme	17. Pohjois-Pohjanmaa
8. Kymenlaakso	18. Kainuu
9. Etelä-Karjala	19. Lappi
10. Etelä-Savo	20. Ahvenanmaa

4. Suorittamasi tutkinto

(Jos olet suorittanut useita, merkitse viimeisin suorittamasi tutkinto)

1. Ylempi yliopistotutkinto, johon sisältyy sosiaalityön koulutus
2. Muu ylempi yliopistotutkinto
3. Alempi yliopistotutkinto (kandidaatti, politices kandidat, linjen: socialt arbete)
4. Sosionomi (AMK)
5. Geronomi (AMK)
6. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK)
7. Muu ammattikorkeakoulututkinto, mikä _____
8. Muu, mikä _____

5. Tutkinnon suorittamisaika ja oppilaitos

_____ (kk/vuosi, esim. valmistuminen joulukuussa 2005 = 12/2005)

1. Helsingin yliopisto
2. Jyväskylän yliopisto
3. Kuopion yliopisto
4. Lapin yliopisto
5. Tampereen yliopisto
6. Turun yliopisto
7. Muu yliopisto, mikä_____

8. Arcada –Nylands svenska yh
9. Diakonia amk/Helsinki
10. Diakonia amk/Järvenpää
11. Diakonia amk/Kauniainen
12. Diakonia amk/Oulu
13. Diakonia amk/Pieksämäki
14. Diakonia amk/Pori
15. Etelä-Karjalan amk
16. Helsingin amk
17. Hämeen amk
18. Jyväskylän amk
19. Kemi-Tornion amk
20. Keski-Pohjanmaan amk/Kokkola
21. Keski-Pohjanmaan amk/Ylivieska
22. Kymenlaakson amk
23. Lahden amk
24. Laurea – amk/Otaniemi, Espoo
25. Laurea – amk/Järvenpää
26. Laurea – amk/Tikkurila, Vantaa
27. Mikkelin amk
28. Oulun seudun amk
29. Pirkanmaan amk
30. Pohjois-Karjalan amk
31. Rovaniemen amk
32. Satakunnan amk /Harjavalta
33. Satakunnan amk/Pori
34. Savonia – amk
35. Seinäjoen amk
36. Svenska yh
37. Turun amk/Turku
38. Turun amk/Loimaa
39. Vaasan amk
40. Yh Sydväst
41. Muu ammattikorkeakoulu, mikä_____

6. Oletko ennen nykyistä tutkintoasi aiemmin suorittanut ammatillisen tutkinnon?

1. Alan kouluasteen tutkinnon (lähihoitaja, kodinhoitaja, lastenhoitaja, päivähoitaja tms)
2. Alan opistoasteen tutkinnon (sosiaalikasvattaja, -ohjaaja, kehitysvammaistenohjaaja)
3. Sosionomin (AMK) tutkinto
4. Muun, minkä _____
5. En ole suorittanut ammatillista tutkintoa.

7. Teitkö opiskeluaikanaasi palkkatyötä?

1. Kyllä, tein alaa vastaavaa palkkatyötä.
2. Kyllä, tein muuta palkkatyötä.
3. En tehnyt palkkatyötä.

8. Jos olet hakenut työpaikkaa, kuinka kauan hait ensimmäistä työpaikkaa valmistuttuasi?

1. Sain heti työpaikan valmistuttuani.
2. Sain työpaikan kuukauden sisällä valmistumisestani.
3. Sain työpaikan kolmen kuukauden sisällä valmistumisestani.
4. Sain työpaikan kuuden kuukauden sisällä valmistumisestani.
5. Sain työpaikan yli kuuden kuukauden päästä valmistumisestani.
6. En ole vielä saanut työpaikkaa.

9. Oletko ollut työttömänä valmistumisesi jälkeen?

1. En ole ollut työttömänä.
2. Olen ollut alle kuukauden työttömänä.
3. Olen ollut yli kuukauden, mutta alle kolme kuukautta työttömänä.
4. Olen ollut yli kolme kuukautta, mutta alle kuusi kuukautta työttömänä.
5. Olen ollut yli kuusi kuukautta työttömänä.

10. Jos Sinulla on ollut valmistumisen jälkeen työttömyysjakso(ja), arvioi työttömyytesi syitä Jos et ole ollut työttömänä, siirry kysymykseen 12.

Valitse sopivin vaihtoehto jokaisesta väittämästä.

4= Täysin samaa mieltä

3= Jossain määrin samaa mieltä

2= Jossain määrin eri mieltä

1= Täysin eri mieltä

0= En osaa sanoa

1. En ole löytänyt koulutusta vastaavaa työtä.	4	3	2	1	0
2. Koulutukseni ei ole antanut riittäviä työnhaku- tai työelämävalmiuksia.	4	3	2	1	0
3. Minulla ei ole tarpeeksi työkokemusta.	4	3	2	1	0
4. Asuinpaikkakunnallani ei ole ollut tarjolla sopivia töitä.	4	3	2	1	0
5. Määräaikaisten työsuhteiden väliin on jäänyt työttömyysjaksoja.	4	3	2	1	0

6. En ole löytänyt itseäni kiinnostavaa työtä.	4	3	2	1	0
7. En ole halunnut toimia aktiivisesti työelämässä.	4	3	2	1	0
8. Muut syyt, mitkä _____	4	3	2	1	0

11. Jos olet tällä hetkellä työtön, arvioi mahdollisuutesi työllistyä lähimmän puolen vuoden aikana.

Työllistymiseni on

1. Erittäin todennäköistä
2. Jokseenkin todennäköistä
3. Jokseenkin epätodennäköistä
4. Erittäin epätodennäköistä

12. Oletko valmis muuttamaan asuinkuntaasi työn saannin vuoksi?

1. Kyllä
2. En
3. En osaa sanoa

13. Kun olit valmistumassa, mistä sait eniten tietoa sosiaalialan työmarkkinoista?

Merkitse kolme tärkeintä lähdettä

1. Omasta oppilaitoksesta
2. Käytännön opetus- ja harjoittelujaksoilta
3. Opiskelukavereilta ja ystäviltä
4. Talentian työnhakuvalmennusta koskevista opiskelijatilaisuuksista
5. Talentian verkkosivuilta ja lehdestä
6. Sanoma- ja aikakauslehdistä
7. Työvoimatoimistosta
8. Muusta, mistä _____

14. Tehtävänimikkeesi ensimmäisessä työpaikassasi

1. Sosiaalityöntekijä
2. Johtava/Vastaava sosiaalityöntekijä
3. Sosiaalijohtaja/Osastopäällikkö
4. Sosiaalihoaja
5. Etuuskäsittelijä
6. Lastentarhanopettaja
7. Päiväkodin johtaja
8. Vastaava ohjaaja/Ohjaaja (lastensuojelulaitos)
9. Lastenkodin /Perhetukikeskuksen johtaja
10. Perhetyöntekijä
11. Kehitysvammaisten ohjaaja
12. Kotipalveluohjaaja
13. Asumispalvelun/-yksikön vastaava ohjaaja/ohjaaja

14. Vanhainkodin /Vanhustyön johtaja
15. Koulukuraattori
16. Opettaja, lehtori
17. Projektipäällikkö, -sihteeri, -työntekijä
18. Toiminnanjohtaja
19. Toiminnanohjaaja
20. Työvoimaneuvoja, -ohjaaja
21. Muu ohjaaja, mikä _____
22. Lastenhoitaja/Hoitaja(Kodinhoitaja)
23. Koulunkäyntiavustaja/Muu avustaja
24. Muu, mikä _____

15. Kuinka monta eri työnantajaa/työpaikkaa Sinulla on ollut valmistumisesi jälkeen?

1. Yksi työnantaja/työpaikka
2. Kaksi työnantajaa/työpaikkaa
3. Kolme työnantajaa/työpaikkaa
4. Neljä tai useampi työnantaja/työpaikka
5. Ei yhtään työnantajaa/työpaikkaa

16. Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten nykyistä tilannettasi?

Valitse seuraavista yksi vaihtoehto.
Olen

1. Kokopäivätyössä
2. Osa-aikatyössä _____ tuntia/viikko
3. Päätoiminen opiskelija
4. Yrittäjä/ammattinharjoittaja
5. Äitiys- tai vanhempainlomalla
6. Hoitovapaalla
7. Työtön
8. Työvoimapoliittisessa koulutuksessa
9. Työharjoittelussa
10. Tukityöllistetty
11. Muu, mikä? _____

17. Millaisessa työ/virkasuhteessa työskentelet tällä hetkellä?

1. Vakinaisessa työ- tai virkasuhteessa
2. Määräaikaisessa työ- tai virkasuhteessa
3. Keikkatyössä, satunnaisessa pätkätyössä
4. Muu, mikä? _____

18. Mikäli työskentelet määräaikaisessa työ/virkasuhteessa tai satunnaisessa pätkätyössä, kerro lyhyesti, miten se vaikuttaa nykyiseen työhösi sitoutumiseen ja tulevaisuuden suunnitelmiisi.

19. Nykyinen tehtävänimikkeesi

25. Sosiaalityöntekijä
26. Johtava/Vastaava sosiaalityöntekijä
27. Sosiaalijohtaja/Osastopäällikkö
28. Sosiaaliohjaaja
29. Etuuskäsittelijä
30. Lastentarhanopettaja
31. Päiväkodin johtaja
32. Vastaava ohjaaja/Ohjaaja (lastensuojelulaitos)
33. Lastenkodin /Perhetukikeskuksen johtaja
34. Perhetyöntekijä
35. Kehitysvammaisten ohjaaja
36. Kotipalveluohjaaja
37. Asumispalvelun/-yksikön vastaava ohjaaja/ohjaaja
38. Vanhainkodin /Vanhustyön johtaja
39. Koulukuraattori
40. Opettaja, lehtori
41. Projektipäällikkö, -sihteeri, -työntekijä
42. Toiminnanjohtaja
43. Toiminnanohjaaja
44. Työvoimaneuvoja, -ohjaaja
45. Muu ohjaaja, mikä_____
46. Lastenhoitaja/Hoitaja(Kodinhoitaja)
47. Koulunkäyntiavustaja/Muu avustaja
48. Muu, mikä_____

20. Nykyinen työnantajasi

1. Kunta / Kuntayhtymä
2. Valtio
3. Järjestö, säätiö tai vastaava
4. Yksityinen sosiaali- ja terveydenhuoltoalan yritys
5. Muu yksityinen yritys
6. Yliopisto tai muu oppilaitos
7. KELA
8. Seurakunta / Uskonnollinen yhdistys

9. Sosiaali-alan yrittäjä /ammattinharjoittaja
 10. Muu, mikä? _____

21. Työpaikkasi sijaintikunnan asukasmäärä

1. Alle 5 000
2. 5 000 – 10 000
3. 10 000 – 30 000
4. 30 000 – 50 000
5. 50 000 – 100 000
6. Yli 100 000

22. Bruttopalkka (= säännöllisen työajan ansio ilman ylityökorvauksia, veroja vähentämättä)

_____ euroa/kk

23. Miten nykyisen työsi vaatavuustaso vastaa mielestäsi koulutustasi?

1. Työ vastaa koulutustasoani.
2. Työn vaatavuustaso on alhaisempi kuin koulutukseni edellyttäisi.
3. Työ on koulutukseeni nähden liian vaativa.
4. En osaa sanoa.

24. Arvioi nykyistä työtäsi seuraavien väittämien perusteella

Valitse sopivin vaihtoehto jokaisesta väittämästä.

- 4= Täysin samaa mieltä
 3= Jossain määrin samaa mieltä
 2= Jossain määrin eri mieltä
 1= Täysin eri mieltä
 0= En osaa sanoa

1. Työni on mielenkiintoista.	4	3	2	1	0
2. Työni mahdollistaa uralla etenemisen.	4	3	2	1	0
3. Työni mahdollistaa osaamisen kehittämisen.	4	3	2	1	0
4. Työtehtäväni ovat monipuolisia.	4	3	2	1	0
5. Työni on yhteiskunnallisesti arvokasta ja tärkeää.	4	3	2	1	0
6. Työlläni on korkea asema yhteiskunnassa.	4	3	2	1	0
7. Työni on itsenäistä ja vastuullista.	4	3	2	1	0
8. Työni tarjoaa sopivasti haasteita.	4	3	2	1	0
9. Työni on henkisesti liian kuormittavaa.	4	3	2	1	0
10. Työtä on liikaa.	4	3	2	1	0
11. Työsuhteeni jatkuvuus on epävarmaa.	4	3	2	1	0
12. Työyhteisöni tukee minua riittävästi.	4	3	2	1	0

25. Harkitsetko työpaikan vaihtoa?

a) Nykyisen alan sisällä

1. Kyllä 2. Ei 3. En osaa sanoa

b) Kokonaan toiselle alalle

1. Kyllä 2. En 3. En osaa sanoa

26. Jatko-opintojen suorittaminen

1. Olen suunnitellut tohtoritutkinnon opintojen aloittamista.
2. Olen suunnitellut sosiaalityön ammatillisiin lisensiaattiopintoihin hakeutumista.
3. Olen suunnitellut sosiaalityön maisteritutkinnon suorittamista.
4. Olen suunnitellut ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittamista.
5. Olen suunnitellut alan erikoistumiskoulutukseen hakeutumista.
6. En ole hakeutumassa jatko- ja erikoistumiskoulutuksiin.

27. Jos olisit aloittamassa opintojasi nyt, nykyisellä työelämäntuntemuksellasi, miten valitsisit koulutusalasasi?

1. Suorittaisin nykyisen tutkintoni sellaisenaan.
2. Vaihtaisin pääainetta (yliopistossa).
3. Vaihtaisin sivuaineita (yliopistossa).
4. Vaihtaisin opintokokonaisuuksia/suuntautumisopintoja ammattikorkeakoulussa.
5. Ottaisin muun sosiaali- ja terveystieteiden alan koulutusohjelman ammattikorkeakoulussa.
6. Suorittaisin kokonaan eri alan tutkinnon, minkä _____
7. En osaa sanoa.

28. Voit halutessasi kirjoittaa tähän vapaasti omia kokemuksiasi työurastasi, työllistymisestäsi ja koulutuksestasi. Samalla voit kommentoida kyselylomaketta.

Kiitos vaivannäöstäsi !